
Η Μιράντα Ξαφά «ξεγυμνώνει» το σύστημα για την υπόθεση Γεωργίου

Δευτέρα 21 Οκτωβρίου 2019, Liberal.gr

Η υπόθεση Γεωργίου δοκιμάζει, τα τελευταία 8 χρόνια, την ανεξαρτησία του ελληνικού δικαστικού συστήματος αλλά και το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Ο πρώην επικεφαλής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής διώκεται από ισχυρούς παράγοντες διότι ευθυγράμμισε πλήρως τα ελληνικά στατιστικά με τους κανόνες της Ε.Ε. Η Μιράντα Ξαφά σε ένα αποκαλυπτικό άρθρο που δημοσιεύτηκε στο worldeconomics.com καταγράφει το «στατιστικό μαρτύριο» του Ανδρέα Γεωργίου τις αλλεπάλληλες δικαστικές περιπέτειες και τις αθωώσεις του που όμως δεν δείχνουν να αποτελούν εμπόδιο για τους διώκτες του.

Της Μιράντας Ξαφά

Τα τελευταία 8 χρόνια, ο πρώην επικεφαλής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής Ανδρέας Γεωργίου διώκεται από ισχυρούς παράγοντες του ελληνικού δικαστικού συστήματος. Το χρονικό

διάστημα πριν από την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ (1997-1999) μέχρι και την κρίση χρέους που ξέσπασε στα τέλη του 2009, διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις δεν συμμορφώθηκαν με τους στατιστικούς κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποτιμώντας το δημοσιονομικό έλλειμμα, με σκοπό να εμφανιστούν περίπου συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους ως μέλη της Ευρωζώνης. Ο όρος «Greek statistics» κατέληξε να σημαίνει ανακριβή και σκόπιμα αλλοιωμένα στοιχεία. Όταν ξέσπασε η κρίση, οι χώρες της Ευρωζώνης απαίτησαν ακριβή στατιστικά στοιχεία ως προϋπόθεση για την παροχή οικονομικής ενίσχυσης. Ο κ. Γεωργίου προσελήφθη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τοποθετήθηκε επικεφαλής της πρόσφατα ανεξαρτητοποιημένης ΕΛΣΤΑΤ τον Αύγουστο του 2010. Αν και ευθυγράμμισε πλήρως τα ελληνικά στατιστικά με τους κανόνες της Ε.Ε., το ελληνικό δικαστικό σύστημα τον κυνήγησε επί χρόνια αντί να ασχοληθεί με όσους είχαν καταρτίσει τα «Greek statistics» προηγουμένως.

Η υπόθεση Γεωργίου δοκίμασε την ανεξαρτησία του ελληνικού δικαστικού συστήματος, καθώς υψηλόβαθμοι εισαγγελείς και δικαστές μοιάζουν επανειλημμένα να μη συμμορφώνονται με τις ορθές πρακτικές. Μερικά παραδείγματα: ο κ. Γεωργίου δικάστηκε τρεις φορές με την κατηγορία ότι δήθεν «φούσκωσε» το έλλειμμα του 2009, χρονιά κατά την οποία η Ελλάδα βυθίστηκε μέσα σε μία άνευ προηγουμένου κρίση χρέους, η οποία επέφερε και το πρώτο -εκ των τριών συνολικά- πρόγραμμα σταθεροποίησης που χρηματοδοτήθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι κατηγοροί του ισχυρίστηκαν πως καθώς το έλλειμμα αναθεωρήθηκε προς τα πάνω, η Ελλάδα εξαναγκάστηκε να έρθει αντιμέτωπη με περισσότερα μέτρα και μεγαλύτερα δάνεια και να δικαιολογηθεί έτσι η επιβολή λιτότητας από το εξωτερικό. Το Εφετείο απέρριψε τρεις φορές τις κατηγορίες, ωστόσο οι δύο πρώτες απαλλακτικές αποφάσεις αναιρέθηκαν από τον Άρειο Πάγο.

Φαίνεται πως ο Άρειος Πάγος, αναιρώντας τις αθωωτικές αποφάσεις, αγνόησε τον ελέφαντα στο δωμάτιο: η μεθοδολογία και τα στοιχεία που καταρτίστηκαν από τον κ. Γεωργίου χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των διαδοχικών

προγραμμάτων προσαρμογής, εγκρίθηκαν από την Eurostat, και συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται σήμερα. Επιπλέον, το έλλειμμα του 2009 που υπολογίστηκε από τον κ. Γεωργίου συμπίπτει ακριβώς με το καθαρό ποσό που δανείστηκε η Ελλάδα από τις αγορές τη χρονιά εκείνη.

Ωστόσο σήμερα, παρά τις συντριπτικές αποδείξεις πως ορθώς ο κ. Γεωργίου εφάρμοσε τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίζοντας το έλλειμμα του 2009, και παρά τη διεθνή υποστήριξη για την υπόθεσή του, μερικά ελληνικά δικαστήρια συνεχίζουν τη δίωξη. Σε μία ξεχωριστή υπόθεση, ο κ. Γεωργίου βρέθηκε ένοχος για παράβαση καθήκοντος επειδή δεν ζήτησε την έγκριση του συμβουλίου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (το οποίο στη συνέχεια καταργήθηκε) πριν κοινοποιήσει στην Eurostat τα αναθεωρημένα δημοσιονομικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να καταδικαστεί σε κάθειρξη δύο ετών με τριετή αναστολή. Όμως σύμφωνα με τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αποφάσεις που αφορούν σε στατιστικά στοιχεία δεν αποτελούν αντικείμενο ψηφοφορίας αλλά αποτελούν ρητώς «αποκλειστική αρμοδιότητα» του επικεφαλής της στατιστικής υπηρεσίας¹.

Σε μια ακόμη δικαστική υπόθεση, ένας μέλος του τότε εν ενεργεία συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ (ο οποίος χάκαρε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του κ. Γεωργίου) απέφυγε να δικαστεί από τα ελληνικά δικαστήρια με τρόπους που μοιάζουν ως εσκεμμένα διαδικαστικά εμπόδια, ενώ οι κατησχημένοι υπολογιστές του hacker επεστράφησαν σε αυτόν χωρίς να διαγραφούν τα κλεμμένα e-mails.

Παρά το γεγονός πως ο κ. Γεωργίου έχει πλέον απαλλαχθεί από την κατηγορία της σκόπιμης παραχάραξης των δημοσιονομικών στοιχείων του 2009, ένα ελληνικό αστικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο τον έκρινε ένοχο για «απλή δυσφήμιση»² επειδή υπερασπίστηκε τα διορθωμένα στοιχεία για το έλλειμμα του 2009, όπως απαιτούν οι κανονισμοί στατιστικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης³. Δύο ακόμα ποινικές έρευνες παραμένουν ανοιχτές. Η μία φορά στο ίδιο θέμα, με την υποτιθέμενη παραχάραξη του ελλείμματος του 2009, κατηγορία για την οποία απαλλάχθηκε όπως αναφέρεται παραπάνω. Η άλλη έρευνα αφορά στις προσπάθειες του κ. Γεωργίου ώστε να «υπογραφούν έννομες δεσμεύσεις εμπιστευτικότητας» από το προσωπικό της στατιστικής υπηρεσίας σχετικά με τα στοιχεία που παρέχονται από άτομα ή επιχειρήσεις, πράγμα που επίσης προβλέπεται ρητά από τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴. Όλες οι κατηγορίες προέρχονται από

πρώην μέλη του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ και κάποια μέλη του προσωπικού της ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία αντιπροσωπεύουν την «παλαιά φρουρά» και ενοχλήθηκαν από την τεχνοκρατική και μη κομματική προσέγγιση του κ. Γεωργίου. Ωστόσο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως αυτή η κριτική βρήκε ισχυρή κι ενεργή υποστήριξη μεταξύ Ελλήνων πολιτικών που ήταν πρόθυμοι να ρίξουν την ευθύνη της κρίσης σε έναν τεχνοκράτη. Ο κ. Γεωργίου ήταν ένας βολικός αποδιοπομπαίος τράγος, στον οποίο φορτώθηκε η αναπόφευκτη λιτότητα, η οποία επιβλήθηκε από τους πιστωτές μετά από χρόνια δημοσιονομικής σπατάλης. Η πεισματική δίωξή του φαίνεται πως αποτέλεσε προσπάθεια «ξεπλύματος» της κεντροδεξιάς κυβέρνησης του Κώστα Καραμανλή, κατά τη διάρκεια της θητείας της οποίας το ελληνικό δημόσιο χρέος αυξήθηκε από το 101,5% του ΑΕΠ στο 126,7% του ΑΕΠ. Όταν η ριζοσπαστική αριστερή κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ ανήλθε στην εξουσία το 2015, η καταδίκη του κ. Γεωργίου και των συνεργατών του στην ΕΛΣΤΑΤ κατέστη βασικό στοιχείο της κυβερνητικής στρατηγικής με στόχο την επαναδιαπραγμάτευση του χρέους και την άρση των μέτρων λιτότητας.

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα πέτυχε μεγάλη δημοσιονομική προσαρμογή, παραμένουν έντονες αμφιβολίες σχετικά με τη βούληση διαδοχικών κυβερνήσεων να μεταρρυθμίσουν το ελληνικό κράτος, να αποφύγουν την πολιτική ανάμειξη στη λειτουργία των θεσμών και να εγγυηθούν την επιβολή του νόμου. Η διάβρωση της δικαστικής ανεξαρτησίας στην υπόθεση του κ. Γεωργίου αλλά και σε άλλες περιπτώσεις αποδεικνύει την αναγκαιότητα θεσμικών μεταρρυθμίσεων⁵. Αν δεν εφαρμοστούν, η Ελλάδα θα είναι η μεγάλη χαμένη. Οι επενδυτές θέλουν διαβεβαιώσεις πως τα δικαστήρια θα επιβάλλουν την τήρηση των συμφωνηθέντων. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 132η θέση στην εφαρμογή των συμφωνιών σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας «Doing Business». Αμφιβολίες σχετικά με την ισχύ του νόμου θα βλάψουν τις προσπάθειες να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών. Οι Έλληνες πολίτες υπέστησαν τεράστιες κακουχίες προκειμένου να αποκατασταθούν τα δημόσια οικονομικά. Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις συνοδεύονται από θεσμικές μεταρρυθμίσεις και με μόνιμη αλλαγή της πολιτικής κουλτούρας.

Σε μία αξιοσημείωτη μεταστροφή, φέτος η Ελλάδα έγινε μία από τις πρώτες χώρες της Ε.Ε. που απέρριψαν τον λαϊκισμό. Το κυβερνών αριστερό ριζοσπαστικό κόμμα του ΣΥΡΙΖΑ έχασε τις εκλογές, ενώ

τόσο το εθνικιστικό κόμμα των Ανεξάρτητων Ελλήνων που ήταν στη συγκυβέρνηση όσο και η νεοναζιστική Χρυσή Αυγή έμειναν εκτός Κοινοβουλίου στις εκλογές της 7ης Ιουλίου, τις οποίες κέρδισε η κεντροδεξιά Νέα Δημοκρατία. Με συμπαγή πλειοψηφία στη Βουλή, η Νέα Δημοκρατία κι ο ηγέτης της Κυριάκος Μητσοτάκης έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν βαθιές θεσμικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Η ενδυνάμωση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης θα πρέπει να αποτελέσει κορυφαία προτεραιότητα μετά από χρόνια πολιτικού παρεμβατισμού. Ο πρώην διευθύνων σύμβουλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Michel Camdessus, και άλλες σημαίνουσες προσωπικότητες έχουν καλέσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρακολουθεί τις προσπάθειες μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος στην Ελλάδα και να βεβαιωθεί πως η δίωξη του κ. Γεωργίου θα τερματιστεί (Camdessus et al. 2019).

Το ιστορικό

Στις 4 Οκτωβρίου 2009, η συντηρητική κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας που βρισκόταν στην εξουσία από τα μέσα του 2004 έχασε τις πρόωρες εκλογές εν μέσω προειδοποιήσεων για την επερχόμενη καταστροφή. Από τη στιγμή που ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση το 2008, τα μεγάλα δημοσιονομικά και εξωτερικά ελλείμματα της Ελλάδας την κατέστησαν ευάλωτη σε μία ξαφνική διακοπή της εισροής κεφαλαίων που παρείχαν την αναγκαία χρηματοδότηση. Στις 19 Οκτωβρίου 2009, ο υπουργός Οικονομικών του σοσιαλιστικού ΠΑΣΟΚ Γιώργος Παπακωνσταντίνου έκανε το πρώτο του ταξίδι στις Βρυξέλλες για να παραστεί στη συνεδρίαση του Eurogroup. Ανέφερε στους εταίρους της Ευρωζώνης πως το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας εκείνη τη χρονιά θα μπορούσε να φτάσει στο 12,5% του ΑΕΠ, ποσοστό υπερδιπλάσιο από την πρόβλεψη του ελλείμματος που είχε ανακοινώσει η προηγούμενη κυβέρνηση στις αρχές Οκτωβρίου αλλά και τέσσερις φορές πάνω από το 3%, που αποτελεί το ανώτατο όριο που έχει τεθεί από τους κανόνες της Ε.Ε. Κατηγόρησε τις προηγούμενες κυβερνήσεις πως σκόπιμα υποτίμησαν το έλλειμμα ώστε να διατηρήσουν την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές και να αποφύγουν τις κυρώσεις της Ε.Ε. Παραδόξως, η απερχόμενη κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας είχε κατηγορήσει το 2004 τους προκατόχους της του ΠΑΣΟΚ για την ίδια ακριβώς πρακτική, προχωρώντας σε αναθεώρηση των δημοσιονομικών στοιχείων από το 1997⁶ κι έπειτα, ωστόσο κι εκείνη με τη σειρά της ακολούθησε τις ίδιες πρακτικές που συσσωρεύουν.

Στην συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε τη συνεδρίαση του Eurogroup, ο πρόεδρος Γιούνκερ είπε: «Το παιχνίδι τελείωσε. Χρειαζόμαστε σοβαρά στατιστικά στοιχεία» (Παπακωνσταντίνου 2016). Η αποκάλυψη πως το έλλειμμα ήταν πολύ υψηλότερο από το αναμενόμενο οδήγησε σε μεγάλη αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων (spread), ενώ ως συνέπεια οι οίκοι αξιολόγησης υποβάθμισαν τα ελληνικά ομόλογα στην κατηγορία «σκουπίδια», πυροδοτώντας την ελληνική κρίση. Η εξέλιξη των στοιχείων για το ύψος του ελλείμματος του 2009 αποκαλύπτει σοβαρή πολιτική και θεσμική αποτυχία, τόσο σε ελληνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ε.Ε. ήταν απροετοίμαστη για την κρίση, γεγονός που οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη πρόσβασης της Eurostat στα αναλυτικά στοιχεία των κρατών-μελών, ιδιαίτερα σε όσα αφορούσαν στο ύψος του ελλείμματος και του χρέους. Η ελληνική στατιστική υπηρεσία -που τότε υπαγόταν στο υπουργείο Οικονομικών- είχε υιοθετήσει μία μέθοδο υπολογισμού του ελλείμματος μέσω αντίστροφης μέτρησης, δηλαδή αποφάσιζε το ύψος του ελλείμματος που ήταν πολιτικά αποδεκτό και εργαζόταν αντίστροφα για να το επιβεβαιώσει, κυρίως μέσω της εξαίρεσης συγκεκριμένων δαπανών από τον υπολογισμό.

Ένα τριετές πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής συμφωνήθηκε επίσημα με το ΔΝΤ και τις χώρες της Ευρωζώνης στις αρχές Μαΐου του 2010 και περιλάμβανε επίσημη χρηματοδότηση 110 δισ. ευρώ (48% του ΑΕΠ) - το μεγαλύτερο στην ιστορία πακέτο χρηματοδότησης που δόθηκε σε μία χώρα, τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο και σε σχέση με το ΑΕΠ. Το Μνημόνιο Συνεννόησης (το οποίο συχνά αναφέρεται ως το Πρώτο Μνημόνιο) που υπεγράφη από την ελληνική κυβέρνηση και τους πιστωτές περιέγραφε λεπτομερώς τους όρους του δανεισμού. Ένας από όρους ήταν πως η στατιστική υπηρεσία θα διαχωριζόταν από το υπουργείο Οικονομικών και θα αποτελούσε ανεξάρτητο φορέα, ενώ θα διοικούταν από έναν επαγγελματία στατιστικόλόγο χωρίς κομματικές εξαρτήσεις. Ο κ. Γεωργίου προσελήφθη από το ΔΝΤ για να ενισχύσει την αξιοπιστία της απαξιωμένης ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας. Ανέλαβε χρέη Προέδρου της μόλις ανεξαρτητοποιημένης ΕΛΣΤΑΤ στις 2 Αυγούστου 2010, τρεις μήνες μετά την έναρξη του προγράμματος προσαρμογής.

Τα προβλήματα ξεκίνησαν σχεδόν αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του. Αρχικά, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του κ. Γεωργίου υπεκλάπη από τον Νίκο Λογοθέτη, τον αντιπρόεδρο του τότε εν ενεργεία συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ. Η αστυνομία επιβεβαίωσε

την υποκλοπή και κατάσχεσε τους υπολογιστές του κ. Λογοθέτη. Ο κ. Γεωργίου, ο οποίος κατέθεσε μήνυση εναντίον του κ. Λογοθέτη, στη συνέχεια υπέστη μία σειρά αστικών και ποινικών διώξεων. Ορισμένες από αυτές εκκινήθηκαν από τον κ. Λογοθέτη και τη συνάδελφό του και μέλος του συμβουλίου, κ. Ζωή Γεωργαντά. Άλλες προήλθαν από τον πρώην διευθυντή Εθνικών Λογαριασμών την περίοδο 2006-2010 κ. Νικόλαο Στρόμπλο. Οι ακόλουθες -συνδεδεμένες μεταξύ τους- υποθέσεις που αφορούσαν τον κ. Γεωργίου ήταν οι εξής:

α. Μία Ποινική υπόθεση ξεκίνησε το 2011 που αφορούσε στη δήθεν ψευδή βεβαίωση που προέκυψε από το τεχνητό «φούσκωμα» του ελλείμματος και του χρέους του 2009, προκαλώντας έτσι μεγάλη ζημία στο ελληνικό κράτος και στους Έλληνες πολίτες.

β. Μία δεύτερη ποινική υπόθεση για την ίδια κατηγορία ανοίχτηκε από την Εισαγγελέα Εφετών Ξένη Δημητρίου το 2016, αρκετά χρόνια αργότερα.

γ. Μία ποινική υπόθεση ξεκίνησε το 2011 για δήθεν παράβαση καθήκοντος, η οποία αφορούσε στο ότι ο κ. Γεωργίου δεν αναζήτησε την έγκριση των αναθεωρημένων στοιχείων του ελλείμματος και του χρέους το 2009 και των προηγούμενων ετών, από το συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ πριν αυτά αποσταλούν στην Eurostat.

δ. Ποινικές υποθέσεις ξεκίνησαν το 2013 που αφορούσαν δήθεν μοχθηρές προθέσεις του κ. Γεωργίου πίσω από την απόπειρά του να υπογραφούν συμφωνίες εμπιστευτικότητας από το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ ώστε να τηρείται το απόρρητο των στοιχείων (ιδιωτικών και επιχειρηματικών) που συγκέντρωνε η αρχή, όπως απαιτούσαν οι κανόνες της ευρωπαϊκής στατιστικής.

ε. Ποινική δίωξη το 2014 για συκοφαντική δυσφήμιση κατόπιν μήνυσης από τον κ. Στρόμπλο, ο οποίος είχε συμβάλει στην κατάρτιση των αναξιόπιστων στατιστικών στοιχείων πριν αναλάβει τα καθήκοντά του ο κ. Γεωργίου.

στ. Αστική υπόθεση ξεκίνησε το 2014 από τον ίδιο ενάγοντα για συκοφαντική δυσφήμιση.

Αντί να επικεντρωθούν στην παραγωγή των «Greek statistics», τα οποία απέκρυψαν το μέγεθος του δημοσιονομικού ελλείμματος πριν την κρίση, ορισμένοι Έλληνες δικαστές φάνηκαν πρόθυμοι να ρίξουν

την ευθύνη για την κρίση σε ένα μόνο άτομο: τον επικεφαλής της στατιστικής αρχής Ανδρέα Γεωργίου. Ο κ. Γεωργίου αρνήθηκε κάθε αξιόποινη πράξη, λαμβάνοντας ισχυρή στήριξη από διεθνείς οργανισμούς και στατιστικούς⁷. Σε αντίθεση με τα στατιστικά στοιχεία που καταρτίστηκαν πριν από εκείνον από την ελληνική στατιστική υπηρεσία, τα στοιχεία που έφεραν την υπογραφή του είχαν την πλήρη πιστοποίηση της Eurostat. Εντούτοις υποβλήθηκε σε ένα οκταετές μαρτύριο στα ελληνικά δικαστήρια ενώ ο ίδιος ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα καταδικάστηκε για παράβαση καθήκοντος λόγω μίας λανθασμένης ερμηνείας του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές. Οι υπόλοιπες υποθέσεις εναντίον του βρίσκονται σε διάφορα στάδια στο ελληνικό δικαστικό σύστημα. Το συνεχιζόμενο μαρτύριό του είναι δύσκολο να εξηγηθεί ως οτιδήποτε άλλο από πολιτική δίωξη και ενορχηστρωμένη προσπάθεια να μετακυλιστεί η ευθύνη για την κρίση από τους πολιτικούς που κυβέρνησαν την Ελλάδα πριν την κρίση σε έναν τεχνοκράτη που ανέλαβε καθήκοντα αφού η κρίση ξέσπασε. Ο διεθνής τύπος αρχικά εκτίμησε ότι, δεδομένης της Ευρωπαϊκής υποστήριξης στην ΕΛΣΤΑΤ, το θέμα θα έφτανε μόνο μέχρι το στάδιο των προκαταρκτικών ακροάσεων (Economist 2011). Ωστόσο οι υποθέσεις όχι μόνο συνεχίστηκαν αλλά πολλαπλασιάστηκαν.

Το έπος του ελλείμματος του 2009

Μετά από αίτημα του ECOFIN, του συμβουλίου των υπουργών Οικονομικών της Ε.Ε., η Eurostat διενήργησε αναλυτικούς ελέγχους των ελληνικών στατιστικών στοιχείων και δημοσίευσε μία καυστική έκθεση τον Ιανουάριο του 2010, η οποία καταδείκνυε «πληθώρα ανωμαλιών» στην κατάρτιση και δημοσιοποίηση των στοιχείων, που οδηγούσαν με τη σειρά τους στην έλλειψη ανεξαρτησίας, ακεραιότητας και λογοδοσίας των ελληνικών στατιστικών αρχών (Eurostat 2010). Η έκθεση σημείωσε πως οι προβλέψεις του ελλείμματος που ανακοινώθηκαν από τις ελληνικές αρχές είχαν υποστεί ασυνήθιστα μεγάλες αναθεωρήσεις: στις 2 Οκτωβρίου 2010, η απερχόμενη κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αναθεώρησε την εκτίμηση του ελλείμματος από το 3,7% του ΑΕΠ (που είχε ανακοινώσει τον Απρίλιο του 2009) στο 6% του ΑΕΠ. Η νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ αναθεώρησε κι άλλο το ύψος του ελλείμματος στο 12,5% του ΑΕΠ στις 21 Οκτωβρίου, βασισμένη στις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία υπολόγισε ότι το ταμειακό έλλειμμα ανήλθε στο 10% του ΑΕΠ τους πρώτους εννέα μήνες του έτους και θα μπορούσε να φτάσει το 12%-13% του ΑΕΠ

μέχρι το τέλος του έτους. Η προστατιστική απεικόνιση του ελλείμματος του 2009, που υπολογίστηκε στο 13,6% του ΑΕΠ, δημοσιοποιήθηκε από την στατιστική υπηρεσία τον Απρίλιο του 2010, και διαβιβάστηκε στην Eurostat στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας γνωστοποίησης της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (Excessive Deficit Procedure, EDP). Παρόλα αυτά, «η Eurostat [εξέφρασε] επιφυλάξεις για την ποιότητα των στοιχείων που κοινοποίησε η Ελλάδα εξαιτίας αμφιβολιών ως προς το πλεόνασμα των ασφαλιστικών ταμείων για το 2009, της ταξινόμησης ορισμένων οργανισμών, και της λογιστικής απεικόνισης των εκτός αγοράς ανταλλαγών (off-market swaps)». ⁸ Περαιτέρω βελτιώσεις στις διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας των δημοσιονομικών στατιστικών στοιχείων έγιναν τον Ιούλιο του 2010 με τον κανονισμό 679 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που τροποποίησε τον κανονισμό 479 και επέτρεψε στην Eurostat να έχει πρόσβαση στις πηγές των πρωταρχικών δεδομένων. Στη συνέχεια το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα πως η ελληνική κρίση χρέους «οφειλόταν και στη στατιστική λαθροχειρία κατά τα έτη που προηγήθηκαν της κατάρτισης του προγράμματος» και «χαιρετίζει την αποφασιστική δράση της ελληνικής κυβέρνησης για επείγουσα και αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης της ανεξάρτητης Ελληνικής Στατιστικής Αρχής τον Μάρτιο του 2010» (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 2014).

Ο κ. Γεωργίου επωμίστηκε την επίλυση των εκκρεμών ζητημάτων και κατά συνέπεια την αναθεώρηση του ύψους του ελλείμματος και του χρέους. Λίγο μετά το διορισμό του ως Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ τον Αύγουστο του 2010, έγινε προφανές πως ορισμένα μέλη του υπάρχοντος συμβουλίου ⁹, ιδιαίτερα η κ. Γεωργαντά και ο κ. Λογοθέτης -οι οποίοι είχαν κάνει αίτηση ανεπιτυχώς για τη θέση του κ. Γεωργίου- είχαν πρόθεση να εμπλακούν ευθέως στην κατάρτιση των στατιστικών στοιχείων για το έλλειμμα και το χρέος. Επιπλέον, προσδοκούσαν να διαπραγματευθούν τα στοιχεία με την Eurostat ¹⁰ και τελικά να ψηφίσουν και την έγκρισή τους πριν τη διαβίβασή τους στην Eurostat στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας κοινοποίησης EDP. Ο κ. Γεωργίου αρνήθηκε, βασιζόμενος στο πλαίσιο του Κώδικα Ορθής Πρακτικής των Ευρωπαϊκών Στατιστικών, ο οποίος αναθέτει στον επικεφαλής της στατιστικής αρχής την αποκλειστική αρμοδιότητα όλων των αποφάσεων σχετικά με την κατάρτιση και τη δημοσιοποίηση των στατιστικών στοιχείων. Μετά από πολλή δουλειά ώστε να εξασφαλιστεί η ποιότητα των στοιχείων και να δοθεί ευκαιρία στην Eurostat να διεξάγει μεθοδολογική

επίσκεψη με σκοπό τον έλεγχο και την επικύρωση των ελληνικών στατιστικών, στις 9 Νοεμβρίου 2010 ο κ. Γεωργίου μεταβίβασε στην Eurostat τα ετήσια δημοσιονομικά στοιχεία της περιόδου 2006-2009. Το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009, το οποίο τον Απρίλιο του 2010 είχε υπολογιστεί στο 13,6% του ΑΕΠ σύμφωνα με την κοινοποίηση EDP, αναθεωρήθηκε στο 15,4% του ΑΕΠ. Τα στοιχεία της περιόδου 2006-2009 δημοσιοποιήθηκαν από την Eurostat χωρίς επιφυλάξεις, σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια¹¹, όπως συνέβη και με όλες τις μεταγενέστερες κοινοποιήσεις του κ. Γεωργίου κατά την πενταετή θητεία του.

Τους μήνες που ακολούθησαν, μέλη του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ δημοσιοποίησαν τους ισχυρισμούς τους σχετικά με το «φούσκωμα» του ελλείμματος, το οποίο οδήγησε σε σκληρά μέτρα λιτότητας. Η κ. Γεωργαντά υποστήριξε πως αυτό έγινε με συνεργασία του επικεφαλής της Eurostat κ. Ραντερμάχερ, του υπουργού Οικονομικών Γιώργου Παπακωνσταντίνου και του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ Ανδρέα Γεωργίου, καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως «έχουμε νέα γερμανική κατοχή». Ο κ. Γεωργίου σταμάτησε να συγκαλεί το συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ μετά την υποκλοπή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του και τελικά η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ υπέβαλε στο Κοινοβούλιο τροπολογία που απομάκρυνε τα μέλη του συμβουλίου. Το γεγονός αυτό προκάλεσε αντιδράσεις μεταξύ βουλευτών τόσο της κεντροδεξιάς Νέας Δημοκρατίας όσο και του ριζοσπαστικού ΣΥΡΙΖΑ. Ο αρχηγός της αντιπολίτευσης Αντώνης Σαμαράς, στη σημαντική ετήσια ομιλία του στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης στη Θεσσαλονίκη τον Σεπτέμβριο του 2011, προειδοποίησε πως «η Νέα Δημοκρατία θα είναι αμείλικτη αν αποκαλυφθεί οργανωμένο σχέδιο πλαστογράφησης της αλήθειας και των πραγματικών στοιχείων»¹². Ο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ, Αλέξης Τσίπρας, μιλώντας σε τηλεοπτικό πρόγραμμα είπε πως «... ευτυχώς βρήκε το θάρρος η κ. Γεωργαντά να βγει να καταγγείλει πράγματα τα οποία είναι πρωτοφανή. Δηλαδή τι; Ότι διορίσανε διευθυντή της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας έναν άνθρωπο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ο οποίος διόγκωσε το έλλειμμα προκειμένου η χώρα μας να έχει μεγαλύτερο έλλειμμα απ' όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες για να γίνει και με τη βούλα πειραματόζωο. Και ξέρετε τι σημαίνει μεγαλύτερο έλλειμμα κατά 1-2 μονάδες; Σκληρά μέτρα που έχουν αίμα και δάκρυα»¹³.

Μία από τις προσαρμογές που έκανε ο κ. Γεωργίου για να υπολογίσει τα στοιχεία του ελλείμματος και του χρέους σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Eurostat ήταν η συμπερίληψη 17 δημοσίων

επιχειρήσεων και οργανισμών στον ορισμό της γενικής κυβέρνησης. Σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί συγκαταλέγονται στην γενική κυβέρνηση όταν τα έσοδα από τις πωλήσεις καλύπτουν ποσό μικρότερο από το μισό του συνολικού τους κόστους. Στην Ελλάδα 17 τέτοιες επιχειρήσεις και οργανισμοί απέτυχαν να καλύψουν το απαιτούμενο 50% και συμπεριλήφθηκαν στο έλλειμμα. Η διόρθωση λανθασμένα καταγεγραμμένων δαπανών σε διάφορους άλλους τομείς επίσης συνέβαλε ώστε η αναθεώρηση του ελλείμματος προς τα πάνω να φτάσει 1,8% του ΑΕΠ, από το 13,6% στο 15,4% του ΑΕΠ.

Αρχής γενομένης από το 2012, σε μία πληθώρα άρθρων στα ελληνικά ΜΜΕ, οι κύριοι κατηγοροί του κ. Γεωργίου, η κ. Γεωργαντά και ο κ. Λογοθέτης, δήλωσαν ότι είχαν υπολογίσει το έλλειμμα του 2009 στο 3,9% του ΑΕΠ ¹⁴. Η ιστοσελίδα της κ. Γεωργαντά δημοσίευσε άρθρο που εξηγούσε την μεθοδολογία που ακολούθησαν ¹⁵. Χρησιμοποιώντας στοιχεία της Eurostat, υπολόγισε το έλλειμμα ως την αύξηση του χρέους από τα 263,3 δισ. ευρώ στα τέλη του 2008 στα 299,7 δισ. ευρώ στα τέλη του 2009, δηλαδή αύξηση 36,1 δισ. ευρώ ή 15,5% του ΑΕΠ, ποσό ταυτόσημο με αυτό που υπολόγισε ο κ. Γεωργίου ¹⁶. Ωστόσο, η κ. Γεωργαντά αποφάσισε να αφαιρέσει μερικά ποσά από το χρέος του 2009, υποστηρίζοντας λανθασμένα πως αυτά έπρεπε να αφαιρεθούν. Τα ποσά αυτά αφορούσαν στα χρέη των δημοσίων επιχειρήσεων (18,2 δισ. ευρώ), στις πληρωτέες υποχρεώσεις των νοσοκομείων (3,8 δισ. ευρώ) και στη διάσημη πλέον ανταλλαγή (swap) με την Goldman που συμφωνήθηκε το 2001 (5,4 δισ. ευρώ).

Αφαιρώντας τα παραπάνω ποσά, το χρέος του 2009 ανήλθε μόλις στα 272,3 δισ. ευρώ. Για να υπάρξει μέτρο σύγκρισης, ωστόσο, τα ίδια στοιχεία θα έπρεπε να έχουν αφαιρεθεί κι από το χρέος του 2008 καθώς υφίστανται και στο έτος αυτό, επηρεάζοντας το συνολικό χρέος τη χρονιά εκείνη. Όμως, η κ. Γεωργαντά δεν το θεώρησε απαραίτητο: υπολόγισε το έλλειμμα ως την αύξηση του χρέους από το επίπεδο του «μη προσαρμοσμένου» χρέους του 2008, ύψους 263,3 δισ. ευρώ, στο επίπεδο του «προσαρμοσμένου» χρέους του 2009, ύψους 272,3 δισ. ευρώ, δηλαδή αύξηση μόλις 9 δισ. ευρώ ή 3,9% του ΑΕΠ - μεταξύ των χαμηλότερων στην Ε.Ε.!

Οι κατηγορίες τις οποίες αντιμετώπισε ο κ. Γεωργίου επί οκτώ χρόνια, δηλαδή πως ως επικεφαλής της ΕΛΣΤΑΤ «φούσκωσε» το έλλειμμα του 2009, εξωθώντας τη χώρα βαθύτερα στη λιτότητα βασίστηκαν σε αυτή την υπερ-απλουστευμένη και λανθασμένη μέθοδο υπολογισμού.

Το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε να αποσύρει τη συγκεκριμένη κατηγορία το 2015, ωστόσο ο Άρειος Πάγος διέταξε να ανοίξει ξανά η υπόθεση δύο φορές, το 2016 και το 2017. Τον Μάρτιο του 2019 ο κ. Γεωργίου απαλλάχθηκε για τρίτη και τελευταία φορά. Όμως πριν αναφερθούμε στη δίωξή του, αξίζει να εξηγήσουμε πως λειτουργεί το ελληνικό δικαστικό σύστημα.

Το ελληνικό δικαστικό σύστημα

Το Ελληνικό Σύνταγμα διακρίνει τα δικαστήρια σε τρεις κατηγορίες: τα αστικά δικαστήρια, τα ποινικά δικαστήρια και τα διοικητικά δικαστήρια. Το ανώτατο δικαστήριο για τις δύο πρώτες κατηγορίες είναι ο Άρειος Πάγος, ενώ το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Ο Άρειος Πάγος αποτελείται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, τον Εισαγγελέα, τους Αντεισαγγελείς και τα μέλη. Ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, ο Εισαγγελέας και οι Αντεισαγγελείς επιλέγονται από την κυβέρνηση, ενώ τα μέλη προάγονται στην αντίστοιχη σειρά με απόφαση του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Αν ο Άρειος Πάγος καταλήξει στο συμπέρασμα πως το χαμηλότερης βαθμίδας δικαστήριο έχει παραβιάσει το νόμο ή το δικονομικό δίκαιο, τότε έχει τη δυνατότητα να διατάξει την εκ νέου ακρόαση της υπόθεσης από το κατώτερο δικαστήριο. Εξετάζει αποκλειστικά νομικά ζητήματα, δεν υπεισέρχεται δηλαδή στον επανέλεγχο των πραγματικών γεγονότων αλλά ελέγχει την ορθή εφαρμογή και ερμηνεία των κανόνων δικαίου. Οι αποφάσεις του Αρείου Πάγου είναι αμετάκλητες, ωστόσο οι υποθέσεις που εξετάζονται από αυτόν μπορούν να έρθουν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επιπλέον, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Court of Justice, ECJ) είναι αρμόδιο για να απαντάει στα ερωτήματα δικαστηρίων κρατών-μελών της Ε.Ε. σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Εξασκώντας αυτή του τη λειτουργία, παρέχει δεσμευτικές συμβουλές στα εθνικά δικαστήρια σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να ερμηνεύουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Υπόθεση 1η: Η υπόθεση των «ψευδών βεβαιώσεων»

Πρόκειται για την πιο σημαντική ποινική κατηγορία εναντίον του κ. Γεωργίου και ταυτόχρονα για την πιο εξωφρενική. Βασισμένος στους ισχυρισμούς των πρώην μελών του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ -της κ. Γεωργαντά και του κ. Λογοθέτη- τον Σεπτέμβριο του 2011 ο

Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος ξεκίνησε προκαταρκτική ποινική έρευνα σχετικά με το υποτιθέμενο τεχνητό «φούσκωμα» του ελλείμματος του 2009, ειδοποιώντας τον κ. Γεωργίου και δύο από τα ανώτατα στελέχη του πως θα ανακρίνονταν ως ύποπτοι (κι όχι ως μάρτυρες). Πολιτικοί που σχετίζονταν με τη Νέα Δημοκρατία, η οποία εκείνη την εποχή ηγείτο της αντιπολίτευσης, τροφοδότησαν τη διένεξη. Σε επίσημη δήλωσή του, ο εκπρόσωπος Τύπου της Νέας Δημοκρατίας, Γιάννης Μιχαλάκης, υπενθύμισε τη δήλωση του ηγέτη της παράταξης Αντώνη Σαμαρά σχετικά με την ανάγκη για μία Εξεταστική Επιτροπή στη Βουλή που θα επικεντρωθεί στο «πως φτάσαμε στο μνημόνιο, πως τα spreads εκτινάχθηκαν μέχρι και 18 φορές επάνω, τότε αποφασίστηκε η εμπλοκή του ΔΝΤ στον Μηχανισμό Στήριξης, τι ακριβώς έγινε με την ΕΛΣΤΑΤ»¹⁷. Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Ιωάννης Αδαμόπουλος, ο οποίος εξελέγη στη θέση του με τη στήριξη της Νέας Δημοκρατίας, υπέβαλε γραπτή διαμαρτυρία στον Άρειο Πάγο, σημειώνοντας μεταξύ άλλων:

«Με τις καταγγελίες έγκριτων πανεπιστημιακών, όπως της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας κυρίας Γεωργαντά, που η ίδια η κυβέρνηση διόρισε, ότι παραποιήθηκαν τα στοιχεία, από τα ανωτέρω πρόσωπα υπαλλήλους του Ελληνικού Δημοσίου οι οποίοι [...] «φούσκωσαν» το έλλειμμα, είπαν ψέματα στο λαό για να τον εγκλωβίσουν στο ΔΝΤ με ένα πρόγραμμα σκληρής λιτότητας, ενώ είχαν επίγνωση πως με την πράξη τους αυτή θα έβλαπταν την εθνική μας κυριαρχία κατά παράβαση των διατάξεων του Συντάγματος»¹⁸.

Με το πρόγραμμα ΕΕ/ΔΝΤ εκτός τροχιάς και τα ελληνικά spread να διευρύνονται, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου παραιτήθηκε στα μέσα Νοεμβρίου του 2011 και αντικαταστάθηκε από μία κυβέρνηση της οποίας ηγήθηκε ο ακαδημαϊκός, πρώην αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, Λουκάς Παπαδήμος. Η νέα κυβέρνηση σχηματίστηκε από εκπροσώπους του κεντροαριστερού ΠΑΣΟΚ, της κεντροδεξιάς Νέας Δημοκρατίας και του μικρού δεξιού κόμματος Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός (ΛΑ.ΟΣ.) κι είχε την εξουσιοδότηση να διαπραγματευτεί ένα νέο πρόγραμμα με τους «επίσημους» πιστωτές (ΕΕ-ΔΝΤ) καθώς και μία αναδιάρθρωση του χρέους με τους ιδιώτες κατόχους ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου. Τον Ιανουάριο του 2012, ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος προώθησε τα συμπεράσματα της προκαταρκτικής ποινικής έρευνας για τους ισχυρισμούς περί «φουσκώματος» του ελλείμματος του 2009 στη

Βουλή, στην οποία ανατέθηκε η αξιολόγηση πιθανών ευθυνών του πρώην πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου και μελών της κυβέρνησής του. Ο εισαγγελέας έπραξε τα παραπάνω χωρίς προηγουμένως να ζητήσει την κατάθεση του Ανδρέα Γεωργίου ή των συγκατηγορουμένων στελεχών της ΕΛΣΤΑΤ. Ο κ. Γεωργίου χρειάστηκε να συντάξει μία αίτηση απευθείας προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ώστε να γίνει αποδεκτή η κατάθεσή του και να συμπεριληφθεί στον φάκελο της υπόθεσης, αίτημα το οποίο τελικά έγινε αποδεκτό. Ο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας σχολίασε αναφερόμενος στην ποινική έρευνα:

«Πιστεύω ότι αυτή η υπόθεση πρέπει να διερευνηθεί. Και πιστεύω—και το έχω δηλώσει σε όλες μου τις ομιλίες—ότι η προσφυγή στο ΔΝΤ ήταν μεθοδευμένη. Και πιστεύω ότι σε καίριους συγκρίσιμους τομείς της διαχείρισης του χρέους και της Στατιστικής Υπηρεσίας μπήκαν δύο πρόσωπα τα οποία ταυτόχρονα είχαν δεσμεύσεις και με άλλους υπερεθνικούς οργανισμούς [...] Όταν είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρωζώνη που βάζει στο χρέος της γενικής κυβέρνησης το χρέος των νοσοκομείων και των ΔΕΚΟ, και αυξάνεται το έλλειμμα δύο μονάδες, και αυτό μας βγάζει στη σέντρα, να είμαστε πρώτοι σε έλλειμμα και από την Πορτογαλία και από την Ιρλανδία, τότε εδώ υπάρχουν ευθύνες»¹⁹.

Ως μέρος των προαπαιτούμενων στο δεύτερο πρόγραμμα προσαρμογής ΕΕ/ΔΝΤ, το οποίο συμφωνήθηκε στα τέλη Φεβρουαρίου του 2012, το Κοινοβούλιο εξουσιοδότησε τον πρωθυπουργό Λουκά Παπαδήμο να υπογράψει τη Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές, η οποία δεσμεύει τόσο την τωρινή όσο και τις μελλοντικές κυβερνήσεις. Οι βασικές δεσμεύσεις αφορούν στην εγγύηση, στην υπεράσπιση και στη δημόσια προώθηση της ανεξαρτησίας της ΕΛΣΤΑΤ, αλλά και στην παροχή υποστήριξης προς την ΕΛΣΤΑΤ για τη διατήρηση της αξιοπιστίας των ελληνικών στατιστικών και στην υπεράσπισή τους απέναντι στις όποιες προσπάθειες υπονόμευσης της αξιοπιστίας τους. Δεσμεύσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν ως νόμος ²⁰.

Στις αρχές Μαρτίου του 2012, η Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής συγκλήθηκε ώστε να τεθούν επί τάπητος οι ισχυρισμοί σχετικά με το τεχνητό «φούσκωμα» του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης το 2009 αλλά και για να διερευνηθούν τυχόν ευθύνες πολιτικών προσώπων. Η Νέα Δημοκρατία και το ΚΚΕ μποϊκόταραν εξ αρχής τις διαδικασίες της Επιτροπής, ενώ και ο ΣΥΡΙΖΑ τελικά απέσυρε τη συμμετοχή του από την Επιτροπή. Ο κ. Γεωργίου αλλά και άλλοι

μάρτυρες κατέθεσαν ενόρκως, συμπεριλαμβανομένων και των πρώην μελών του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ. Η Επιτροπή δεν εντόπισε ούτε τεχνητό «φούσκωμα» του ελλείμματος, ούτε λάθη και ανακρίβειες στην εφαρμογή της μεθοδολογίας της Eurostat αλλά ούτε και παρεμβάσεις στο έργο της ΕΛΣΤΑΤ. Αντιθέτως, κατέληξε στο συμπέρασμα πως πολιτικές ευθύνες βαραίνουν τον πρώην υπουργό Οικονομικών της Νέας Δημοκρατίας, Γιάννη Παπαθανασίου, για τη μη ανάληψη άμεσης δράσης ώστε να μην εκτροχιαστεί το δημοσιονομικό έλλειμμα, όπως ήταν προφανές πως θα συνέβαινε από τις αρχές του 2009, αλλά και για την «απόκρυψη της πραγματικής δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας». Ο εκπρόσωπος τύπου της Νέας Δημοκρατίας Γιάννης Μιχελάκης απάντησε επιμένοντας πως «οι ποινικές ευθύνες για το φουσκωμένο έλλειμμα του 2009 βαραίνουν τον Γιώργο Παπανδρέου και τον Γιώργο Παπακωνσταντίνου».

Μετά τη συμφωνία για το δεύτερο πρόγραμμα προσαρμογής που χρηματοδοτήθηκε από το την Ε.Ε. και το ΔΝΤ, και τη μεγάλη αναδιάρθρωση του χρέους που ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2012, προκηρύχθηκαν εκλογές. Το αποτέλεσμα των εκλογών δεν έδωσε αυτοδυναμία στο κοινοβούλιο σε κάποιο κόμμα, και επαναληπτικές εκλογές έλαβαν χώρα τον Ιούνιο. Η κεντροδεξιά Νέα Δημοκρατία αναδείχθηκε νικήτρια και σχημάτισε κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Αντώνη Σαμαρά σε συνεργασία με το κεντροαριστερό ΠΑΣΟΚ υπό την ηγεσία του Ευάγγελου Βενιζέλου.

Τον Ιανουάριο του 2013, ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος απήγγειλε κατηγορίες εναντίον του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ και δύο υψηλόβαθμων στελεχών της για «τις ψευδείς βεβαιώσεις που αφορούσαν στον υπολογισμό του ελλείμματος του 2009, προκαλώντας ζημιά στο ελληνικό κράτος, με τις επιβαρυντικές διατάξεις της εξαιρετικά μεγάλης αξίας του προϊόντος του εγκλήματος». Ο Πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ κατηγορήθηκε επίσης και για «παράβαση καθήκοντος κατ' επανάληψη». Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός, όμως, πως μέσω της απαγγελίας των κατηγοριών από τον Εισαγγελέα, αποκαλύφθηκε κι ο τρόπος υπολογισμού της ζημιάς των 171 δισ. ευρώ που υπέστη το ελληνικό κράτος. Βασισμένο στους ισχυρισμούς των κατηγορών του κ. Γεωργίου, το ποσό περιλαμβάνει τις πληρωμές χρεολυσίων για το βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο χρέος ύψους 46,2 δισ. ευρώ και 119,5 δισ. ευρώ αντίστοιχα, αλλά και την εξόφληση τόκων ύψους 0,8 δισ. ευρώ και 4,8 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Τα ποσά αυτά αντιστοιχούν στον συνολικό ακαθάριστο δανεισμό της Ελλάδας στα πλαίσια του πρώτου και του δεύτερου προγράμματος

προσαρμογής κατά την περίοδο Δεκέμβριος 2010-Νοέμβριος 2012. Ο μόνος τρόπος με τον οποίο η Ελλάδα θα είχε αποφύγει την ανάγκη δανεισμού των παραπάνω ποσών, θα ήταν μέσω της δημιουργίας ενός πλεονάσματος στον προϋπολογισμό τέτοιου μεγέθους ώστε να μπορεί να εξοφλεί το χρέος που λήγει χωρίς πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές! Εκτός του ότι είναι λανθασμένος, ο εξωφρενικός αυτός ισχυρισμός δεν κατάφερε να συνδέσει την υποτιθέμενη ζημία-μαμούθ του ελληνικού κράτους με οποιαδήποτε ενέργεια της στατιστικής υπηρεσίας.

Λίγες ημέρες αφότου ο Εισαγγελέας απήγγειλε ποινικές κατηγορίες εναντίον του κ. Γεωργίου, ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος -ο οποίος είχε διατελέσει υπουργός στις κυβερνήσεις του Κώστα Καραμανλή από το 2004 ως το 2009 και στη συνέχεια έγινε Πρόεδρος της Δημοκρατίας- μιλώντας σε ραδιοφωνική συνέντευξη διαβεβαίωσε πως: «...Ο κ. Γεωργίου «αποδυνάμωσε την ΕΛΣΤΑΤ, που ουδέποτε συνεδρίασε συλλογικά από κει και πέρα, ώστε να μπορέσει να γίνει ενός ανδρός αρχή και να μπορέσει να περάσει όλα αυτά που ζητούσε η Eurostat να μπουν στο έλλειμμα και στο χρέος». Ισχυρίστηκε ότι η ΕΛΣΤΑΤ και η Eurostat κακώς φούσκωσαν το έλλειμμα του 2009 κατά 3.4% του ΑΕΠ [1.8% στην πραγματικότητα] περιλαμβάνοντας οργανισμούς της γενικής κυβέρνησης που δεν περιλαμβάνονται πουθενά αλλού στην Ευρωζώνη. Ο Γεωργίου ήταν υπεύθυνος διότι «ουδέποτε ζήτησε να διαπραγματευτεί με την Eurostat» και δεν «υπερασπίστηκε τα συμφέροντα του τόπου»²¹. Πίσω από αυτές τις απόψεις βρισκόταν η πεποίθηση πως το «μαγείρεμα» των στατιστικών στοιχείων είναι ζήτημα εθνικού συμφέροντος.

Στα μέσα Ιουλίου του 2013, η Ανακριτής που ερευνούσε την υπόθεση κατέληξε στο συμπέρασμα πως καμία από τις κατηγορίες εναντίον του κ. Γεωργίου και των δύο συνεργατών του δεν είχε βάση. Άμεσα πολιτικοί από διάφορα κόμματα ζητούσαν να παραμείνει ανοιχτή η υπόθεση. Μαζί τους στοιχήθηκε και ο συνδεδεμένος με τη Νέα Δημοκρατία Γιώργος Αδαμόπουλος ο οποίος, με την ιδιότητα του προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής των Δικηγορικών Συλλόγων της Ελλάδας, απέστειλε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου επιστολές κοινοποιημένες και στα ΜΜΕ, στις οποίες μεταξύ άλλων υποστήριζε πως ο κ. Γεωργίου δεν ακολούθησε την μέχρι στιγμής «πάγια εθνική πρακτική της διαπραγμάτευσης των στοιχείων» και «της αντίστασης στην Eurostat»²². Η πίεση πιθανότατα συνέβαλε στην εντολή του Αρείου Πάγου προς τον Εισαγγελέα Εφετών να συνεχιστεί η ποινική έρευνα. Μετά την εξέταση επιπλέον μαρτύρων, στις αρχές Μαΐου 2014

ο Εισαγγελέας, στον οποίο είχε περάσει η υπόθεση, επίσης κατέληξε στο συμπέρασμα πως δεν υπήρχε βάση για καμία από τις κατηγορίες εναντίον του κ. Γεωργίου και των δύο συνεργατών του, προτείνοντας την παύση των διώξεων, συμπεριλαμβανομένης και της κατηγορίας εναντίον του κ. Γεωργίου για παράβαση καθήκοντος.

Σε απάντηση, πολιτικοί από διάφορα πολιτικά κόμματα ζήτησαν η δίωξη κατά του κ. Γεωργίου να οδηγηθεί σε δίκη στο ακροατήριο. Στην προσπάθεια αυτή πρωτοστάτησε ο κ. Παυλόπουλος από την Νέα Δημοκρατία ο οποίος δήλωσε:

«Στην υπόθεση της ΕΛΣΤΑΤ, για την αυθαίρετη και παράνομη διόγκωση του δημόσιου ελλείμματος του 2009 που στοίχισε τεράστιες θυσίες δισεκατομμυρίων ευρώ στον ελληνικό λαό, η Δικαιοσύνη πρέπει να φθάσει ως το τέλος. Η δε απαράδεκτη στάση του ΠΑΣΟΚ και του Γιώργου Παπανδρέου, που δεν φαίνεται να θέλουν να κατανοήσουν το μέγεθος των ευθυνών τους, κάνει πια ιδιαιτέρως επιτακτική την ανάγκη σύστασης εξεταστικής επιτροπής για το πώς φθάσαμε στο μνημόνιο.»²³

Λίγες μέρες αργότερα, στις 10 Ιουλίου 2014, το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε κατά της εισήγησης του Εισαγγελέα για αναίρεση όλων των κατηγοριών, και διέταξε την περαιτέρω έρευνα κατά του κ. Γεωργίου «για την αλλοίωση στοιχείων σχετικά με τον υπολογισμό του ελλείμματος του 2009» και «παράβαση καθήκοντος κατ' εξακολούθηση.» Επίσης διευκρίνισε πως ο κ. Γεωργίου θα έπρεπε να ανακριθεί και πως ο πρώην επικεφαλής της ΕΣΥΕ και ο πρώην προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εθνικών Λογαριασμών της υπηρεσίας (και οι δύο τοποθετημένοι σε θέσεις ευθύνης σχετικά με τα «Greek Statistics» που η Eurostat δεν μπόρεσε να επαληθεύσει) θα έπρεπε να εξετασθούν ως εμπειρογνώμονες.

Σε απάντηση, ο κ. Γεωργίου εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία εξέφραζε την ανησυχία του για ακόμα μία απόρριψη πρότασης για αναίρεση των κατηγοριών εναντίον του. Επισήμανε πως ελέγχεται από το 2011 για στοιχεία που είχαν θεωρηθεί ακριβή και αξιόπιστα σε οκτώ διαδοχικές περιστάσεις, για πάνω από 4 χρόνια, από την Eurostat, ενώ δεν υπήρξε έρευνα για το διάστημα πριν αναλάβει τη θέση – μια περίοδο επαναλαμβανόμενων επιφυλάξεων ως προς τα στατιστικά στοιχεία, τα οποία δύο εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είχαν χαρακτηρίσει ως απάτες και λαθροχειρίες. Επίσης εξέφρασε την έκπληξη του για την απόφαση του Δικαστηρίου να ζητήσει τις καταθέσεις, ως εμπειρογνώμωνων, ατόμων

που εκείνη την περίοδο ήταν αρμόδια για την κατάρτιση στατιστικών στοιχείων.

Ο πολιτικός κόσμος αντέδρασε άμεσα και επικριτικά στην ανακοίνωση του κ. Γεωργίου. Στις 29 Ιουλίου, το Πρωθυπουργικό γραφείο του κ. Σαμαρά σχολίασε πως «δεν αρμόζει σε διοικητικό υπάλληλο να εκφράζει παρόμοιες κρίσεις» ενώ ύστερα από πρόταση του βουλευτή της ΝΔ Προκόπη Παυλόπουλου η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής αποδοκίμασε τον κ. Γεωργίου με ομόφωνη απόφασή της. Στην ανακοίνωση που εξέδωσε «εκφράζει τον προβληματισμό της ως προς το πως ο Α. Γεωργίου παραμένει επικεφαλής της ΕΛΣΤΑΤ ενώ έχει ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη σε βαθμό κακουργήματος για το φούσκωμα του ελλείμματος του 2009, και αποδοκιμάζει τις δηλώσεις του Α. Γεωργίου οι οποίες στρέφονται, αμέσως ή εμμέσως εναντίον της Δικαιοσύνης, ιδίως μάλιστα όταν αυτή κρίνει την υπόθεσή του». Τα μέλη του ΠΑΣΟΚ στην Επιτροπή απείχαν από την κατά τα άλλα ομόφωνη ψηφοφορία της Επιτροπής, ενώ τα μέλη των άλλων κομμάτων (Νέα Δημοκρατία, ΣΥΡΙΖΑ, ΑΝΕΛ και ΚΚΕ) ήταν παρόντα. Αμέσως μετά, στις 14 Σεπτεμβρίου, σε συνέντευξη Τύπου στην ΔΕΘ ο πρόεδρος της αντιπολίτευσης Αλέξης Τσίπρας τόνισε την ανάγκη σύστασης Εξεταστικής Επιτροπής στη Βουλή για το πώς η Ελλάδα έφτασε σε αυτό το σημείο και για «τα αποτελέσματα της ΕΛΣΤΑΤ που παραποιήθηκαν, αν παραποιήθηκαν».

Τον Οκτώβριο του 2014, ο πρώην προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εθνικών Λογαριασμών της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας την περίοδο 2006-2010, κ. Στρόμπλος, κατέθεσε μήνυση και αγωγή για συκοφαντική δυσφήμιση κατά του κ. Γεωργίου. Αυτή η υπόθεση αναλύεται ξεχωριστά παρακάτω.

Στις 29 Δεκεμβρίου 2014 προκηρύχθηκαν εκλογές μετά την αποτυχία της κυβέρνησης Σαμαρά να συγκεντρώσει κοινοβουλευτική πλειοψηφία για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Την ίδια μέρα, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ κ. Τσίπρας ανακοίνωσε πως αν εκλεγεί θα διερευνήσει «γιατί η ΕΛΣΤΑΤ διόγκωσε το έλλειμμα και έβαλε τη χώρα στο μάτι του κυκλώνα». Κέρδισε τις εκλογές τον Ιανουάριο του 2015 και συγκρότησε κυβέρνηση συνεργασίας με τον Πάνο Καμμένο, αρχηγό του εθνικιστικού, δεξιού κόμματος των Ανεξάρτητων Ελλήνων (ΑΝΕΛ) ως μικρότερου εταίρου. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας στις αρχές του Ιανουαρίου του 2015, ο Καμένος δήλωνε:

«Μαγείρεψαν τα στατιστικά στοιχεία της χώρας και οδήγησαν ουσιαστικά την χώρα εν γνώσει τους στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και στην τρόικα [...] Πως μπήκαμε λοιπόν στο Μηχανισμό Στήριξης; [Η διερεύνηση της υπόθεσης] δεν είναι ένας λόγος μόνο για να τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι, αλλά είναι και ο κύριος λόγος για να αποδείξουμε ότι η Ελλάδα με δόλο μπήκε στο Μηχανισμό Στήριξης και να απαιτήσουμε διαγραφή του χρέους. Διαγραφή του χρέους ζητάμε γιατί το χρέος αυτό δεν είναι χρέος των Ελλήνων. Είναι χρέος που μαγείρεψαν οι τραπεζίτες μ' εκείνους που θέλανε την πατρίδα μας να μπει υπό ξένη κατοχή.»²⁴

Τον Μάρτιο του 2015, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ πρότεινε τον κ. Παυλόπουλο για τη θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η υποψηφιότητά του εγκρίθηκε από τη Βουλή και ανέλαβε καθήκοντα άμεσα. Στις αρχές Απριλίου, η Πρόεδρος της Βουλής, Ζωή Κωνσταντοπούλου του ΣΥΡΙΖΑ, με την παρουσία του Προέδρου Π. Παυλόπουλου, του Πρωθυπουργού Αλ. Τσίπρα και του κυβερνητικού εταίρου Π. Καμμένου, συγκρότησε την Επιτροπή Αλήθειας Δημόσιου Χρέους, που είχε υποσχεθεί ο ΣΥΡΙΖΑ, με το σύνθημα «Έλεγξε το, διάγραψε το». Στις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής, ο κ. Στρόμπλος προσκλήθηκε για να μιλήσει και δήλωσε μεταξύ άλλων πως «μέρος του χρέους είναι λογιστικό και επιβλήθηκε στη χώρα μας από της Eurostat με επιλεκτικό τρόπο και μεθοδολογίες οι οποίες αφορούν μόνο τη χώρα μας και μόνο για μια συγκεκριμένη περίοδο»²⁵. Η ΕΛΣΤΑΤ δεν προσκλήθηκε για να παρουσιάσει τις απόψεις της. Στις 18 Ιουνίου 2015, η Επιτροπή δημοσιοποίησε το προκαταρκτικό της συμπέρασμα ότι «η Ελλάδα όχι μόνο δεν είναι σε θέση να πληρώσει το χρέος, αλλά και δεν πρέπει να το πληρώσει. Πρωτίστως διότι το χρέος που προκάλεσαν οι ρυθμίσεις που επέβαλε η Τρόικα παραβιάζει ευθέως τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα των κατοίκων της Ελλάδας.» Σημείωσε επίσης ότι «η Επιτροπή επιρρίπτει σημαντικές ευθύνες στον Γιώργο Παπανδρέου για τους χειρισμούς του αλλά και στην ΕΛΣΤΑΤ και τον πρόεδρό της Ανδρέα Γεωργίου οι οποίοι φέρονται να παραποίησαν τα στοιχεία του ελλείμματος με στόχο να πέσει η Ελλάδα στα δίχτυα του ΔΝΤ»²⁶.

Τον Απρίλιο 2015, ο κ. Γεωργίου κλήθηκε και ανακρίθηκε για αρκετές ώρες από έναν νέο Ανακριτή στον οποίο είχε ανατεθεί να ξανανοίξει την υπόθεση. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτής της ανάκρισης, ο νέος Εισαγγελέας στον οποίο είχε ανατεθεί η υπόθεση πρότεινε στο Συμβούλιο Εφετών να αποσύρει τις κατηγορίες κατά του κ. Γεωργίου για «ψευδή βεβαίωση των στοιχείων» και «παράβαση καθήκοντος κατ' εξακολούθηση». Η δημοσιογραφική κάλυψη της πρότασης του

Εισαγγελέα η οποία διέρρευσε, περιλάμβανε κυρίως το στοιχείο της έκπληξης αλλά σε πολλές περιπτώσεις και οργή κατά των προσπαθειών των «μνημονιακών δυνάμεων» να κουκουλώσουν και να θάψουν την υπόθεση κατά του Γεωργίου. Ο νέος Εισαγγελέας θεωρήθηκε πως πήρε μέρος στη συνωμοσία.

Τελικά, στα μέσα Ιουλίου του 2015, το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε να κάνει δεκτή την εισαγγελική πρόταση για αθώωση του κ. Γεωργίου και των δύο ανώτατων στελεχών για την υπόθεση της «ψευδούς βεβαίωσης». Αντίθετα, το Εφετείο αποφάσισε να παραπέμψει σε δίκη τον κ. Γεωργίου για την κατηγορία της «παράβαση καθήκοντος κατ' εξακολούθηση». Στις αρχές Αυγούστου του 2015 έληξε η πενταετής θητεία του κ. Γεωργίου στην ΕΛΣΤΑΤ και αποφάσισε να επιστρέψει στις ΗΠΑ, όπου έχει μόνιμη κατοικία, αντί να επιδιώξει μια δεύτερη θητεία.

Όμως οι κατηγορίες για «ψευδείς βεβαιώσεις» επανήλθαν μετά την απαλλαγή του κ. Γεωργίου. Στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2015, η Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, Ξένη Δημητρίου, υπέβαλλε πρόταση αναίρεσης της απαλλακτικής απόφασης του Συμβουλίου Εφετών για τον κ. Γεωργίου για την κατηγορία των «ψευδών βεβαιώσεων», και δήλωσε πως η τιμωρία για τέτοια εγκλήματα είναι ισόβια κάθειρξη. Επίσης πρότεινε να αυξηθεί η υποτιθέμενη ζημία της Ελλάδος από τα 171 δισ. ευρώ στα 210 δισ. ευρώ, βάσει των αναθεωρημένων εκτιμήσεων που υπέβαλλαν η κ. Γεωργαντά και ο κ. Λογοθέτης για επιπλέον ζημία για το ελληνικό κράτος, κυρίως ως αποτέλεσμα του κουρέματος του χρέους της Ελλάδος (PSI) το οποίο συμφωνήθηκε από την κυβέρνηση Παπαδήμου τον Μάρτιο 2012. Εννέα μήνες μετά την ακρόαση της υπόθεσης, τον Αύγουστο του 2016 το Ποινικό Τμήμα του Αρείου Πάγου έκανε δεκτή την πρόταση της κ. Δημητρίου – η οποία στο μεταξύ είχε προαχθεί από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ σε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου – και επέστρεψε την υπόθεση στο Συμβούλιο Εφετών (με διαφορετική σύνθεση δικαστών) για επανεξέταση.

Ακολούθησε ένας καταιγισμός από δημόσιες τοποθετήσεις τόσο από τον ΣΥΡΙΖΑ όσο και τη Νέα Δημοκρατία. Ο υπουργός Επικρατείας της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ Νίκος Παππάς δήλωσε δημόσια: «Με την παραπομπή για κακούργημα του πρώην επικεφαλής της ΕΛΣΤΑΤ, Ανδρέα Γεωργίου, ανοίγει μία πληγή την οποία θα πρέπει να διερευνήσουμε σε βάθος ... Πώς και εάν διογκώθηκαν τα ελλείμματα για να υπάρξουν προσχεδιασμένες πολιτικές αποφάσεις, για να

υπάρξει η υπαγωγή της χώρας στο μνημόνιο»²⁷. Η κομματική εφημερίδα του ΣΥΡΙΖΑ, η Αυγή, δημοσίευσε ένα άρθρο που κατέληγε: «Εξαπάτησαν τη χώρα και τους Έλληνες με ψεύτικα στοιχεία, συμπράττοντας με ξένα συμφέροντα, απολαμβάνοντας τις ηδονές της εξουσίας, κι ας ήταν αυτή η εξουσία γκραν γκινιόλ»²⁸. Ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς έκανε retweet ένα tweet του Ευρυπίδη Στυλιανίδη, βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας και πρώην υπουργού, που περιλάμβανε το εξώφυλλο του εβδομαδιαίου περιοδικού «Επίκαιρα»²⁹ με τίτλο «ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ ΜΑΣ ΚΟΣΤΙΣΕ 210 ΔΙΣ ΕΥΡΩ/Αποκαλυπτική η έκθεση Δημητρίου στον Άρειο Πάγο που οδήγησε στην αναίρεση της αρχαιοθέτησης της κατηγορίας για κακούργημα κατά Γεωργίου/Ζωή Γεωργαντά: Πως το “μαγείρεμα” των στοιχείων του 2009 καθ’ υπόδειξη της Eurostat μας έσπρωξε στα Μνημόνια». Το tweet του κ. Στυλιανίδη σχολίασε: «Αποκαλυπτική δημοσίευση για την υπόθεση ΕΛΣΤΑΤ-Γεωργίου. Τελικά η αλήθεια είναι σκληρή για όσους περιφρονούν την πατρίδα». Ο Τύπος σχολίασε: «Η πλευρά των Καραμανλικών θεωρεί ότι η απόφαση του Αρείου Πάγου, δηλαδή να παραπεμφθεί ο Ανδρέας Γεωργίου για το κακούργημα της ψευδούς βεβαίωσης, αποτελεί δικαίωση για την περίοδο διακυβέρνησης Καραμανλή, διάστημα για το οποίο το ΠΑΣΟΚ ζητεί την σύσταση εξεταστικής επιτροπής για το πώς φτάσαμε στο πρώτο μνημόνιο».³⁰

Με φόντο αυτό το σκηνικό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μια ανακοίνωση λέγοντας, μεταξύ άλλων, «παρόλο που η Επιτροπή έχει ως αρχή να μην σχολιάζει μεμονωμένες εθνικές δικαστικές διαδικασίες, εκφράζει την ανησυχία της σχετικά με τις δηλώσεις αυτές επειδή, μεταξύ άλλων, θέτουν υπό αμφισβήτηση την εγκυρότητα των δημοσιονομικών δεδομένων στα οποία βασίζεται το Πρόγραμμα Στήριξης της Σταθερότητας για την Ελλάδα». Η Μαριάν Τάισεν, Επίτροπος αρμόδια για την απασχόληση, τις κοινωνικές υποθέσεις, τις δεξιότητες και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, καθώς και για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, δήλωσε τα εξής:

«Η ανεξαρτησία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ΕΛΣΤΑΤ και η ποιότητα των στατιστικών είναι ουσιώδους σημασίας. Για την Επιτροπή και την Eurostat είναι απολύτως σαφές ότι τα στοιχεία σχετικά με το ελληνικό δημόσιο χρέος κατά την περίοδο 2010-2015 ήταν απολύτως αξιόπιστα και υποβλήθηκαν με ακρίβεια στην Eurostat. Η Επιτροπή καλεί σήμερα τις ελληνικές αρχές να αντιμετωπίσουν ενεργά και δημόσια την εσφαλμένη εντύπωση ότι τα δεδομένα υπέστησαν παραποίηση κατά την περίοδο 2010-2015 και να προστατεύσουν την

ΕΛΣΤΑΤ και το προσωπικό της από παρόμοιους αβάσιμους ισχυρισμούς.»³¹

Αυτά τα σχόλια περιλήφθηκαν σε μια επιστολή που έστειλαν ο αντιπρόεδρος Βάλντις Ντομπρόβσκις, η Επίτροπος Τάισεν και ο Επίτροπος Πιερ Μοσκοβισί στον υπουργό Οικονομικών του ΣΥΡΙΖΑ Ευκλείδη Τσακαλώτο. Σε απάντηση, ο κ. Τσακαλώτος εξέφρασε την έκπληξη του για το γεγονός ότι η ελληνική κυβέρνηση κλήθηκε να λάβει θέση ως προς την αξιοπιστία των στοιχείων του 2010 ενώ η υπόθεση βρισκόταν ακόμα υπό έρευνα από την ελληνική δικαιοσύνη. Σύμφωνα με την εκπρόσωπο Τύπου κ. Όλγα Γεροβασίλη, ο υπουργός Οικονομικών στην επιστολή του «*εξέφρασε την άποψη ότι αν η Κομισιόν έχει προνομιακή επιστημολογική θέση για να κρίνει την υπόθεση, έχει την ηθική υποχρέωση να την καταθέσει στη Δικαιοσύνη για να διευκολύνει το έργο της*»³². Ο πρώην αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών, κατά την διακυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας περιόδου 2012-2014, Χρήστος Σταϊκούρας δήλωσε:

«Η Νέα Δημοκρατία έχει καταθέσει το 2010 και επαναλάβει το 2012, πρόταση για σύσταση εξεταστικής επιτροπής με την υπογραφή του συνόλου των τότε κοινοβουλευτικών ομάδων της. Σε αυτή τεκμηριώνει, με στοιχεία, το πως διαμορφώθηκε το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009. [...] Καταγράφει τις πράξεις και παραλείψεις της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ που διόγκωσαν ένα υπαρκτό και χρονίζον πρόβλημα χρέους της χώρας το οποίο και μετέτρεψαν σε κρίση δανεισμού. Συγχρόνως η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ άλλαξε τις μεθοδολογίες μέτρησης (αναταξινομήσεις λογαριασμών κ.α.)»³³

Ανάλογου περιεχομένου δηλώσεις έγιναν και από αρκετά στελέχη της Νέας Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια του Αυγούστου και του Σεπτεμβρίου.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου του 2016, η ελληνική κυβέρνηση υποχώρησε και ζήτησε από τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών Γιώργο Χουλιαράκη να δηλώσει ότι η κυβέρνηση έχει πλήρη εμπιστοσύνη στα στοιχεία που κατάρτισε η ΕΛΣΤΑΤ. Παρά ταύτα, στο αμφίσημο κείμενο που διάβασε στη Βουλή απέφυγε να αναφερθεί στην αναθεώρηση του ελλείμματος και του χρέους του 2009 και των προηγούμενων ετών που συντελέστηκε το 2010. Αντιθέτως, το κείμενο απλώς επιβεβαίωσε την εμπιστοσύνη της κυβέρνησης στα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για το τρίτο πρόγραμμα στήριξης, που υπεγράφη από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ τον Αύγουστο του 2015, χωρίς

ωστόσο να αναγνωρίζει πως η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν ακριβώς η ίδια με εκείνη που ακολούθησε ο κ. Γεωργίου για τα στοιχεία του ελλείμματος και του χρέους του 2009.

Ταυτοχρόνως, η κ. Δημητρίου, τώρα πλέον Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, διέταξε νέα έρευνα για τις ίδιες κατηγορίες κατά του κ. Γεωργίου και των δύο στελεχών της ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και κατά του ΔΝΤ και του εκπροσώπου του στην Ελλάδα το 2010, αλλά και της ηγεσίας της Eurostat και των μελών της. Έδωσε εντολή στον προϊστάμενο της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών Ηλία Ζαγοραίο να διεξάγει προκαταρκτική εξέταση με αφορμή δύο δημοσιεύματα της εφημερίδας «Δημοκρατία» με τίτλο «Τα emails της προδοσίας/οι διαταγές του ΔΝΤ και της Eurostat στον Γιώργο Παπακωνσταντίνου: «Αλλοιώστε το χρέος γρήγορα και σιωπηλά» και «Η Μαφία του ελλείμματος/ Το έλλειμμα διογκώθηκε για να δικαιολογηθεί το μνημόνιο/Οι δύο διαρρήξεις για να εξαφανιστούν τα emails της προδοσίας». Η κατάσταση και το αποτέλεσμα αυτής της έρευνας παραμένουν άγνωστα, καθώς δεν υπάρχουν στοιχεία πως έχει ολοκληρωθεί.

Μετά την απόφαση του Αρείου Πάγου τον Αύγουστο 2016 που ανείρεσε την απαλλαγή του από το Συμβούλιο Εφετών, ο κ. Γεωργίου προειδοποίησε πως αν το δικαστήριο τον καταδίκασε, η Ελλάδα δύσκολα θα έπειθε τους ευρωπαίους εταίρους ως προς την ανάγκη ελάφρυνσης του χρέους. «*Αν ο υπολογισμός του δημόσιου χρέους κριθεί ότι είναι λάθος, μπορεί να υπάρξει οποιαδήποτε συζήτηση για τη βιωσιμότητα του χρέους και την ελάφρυνση του χρέους για την Ελλάδα από τους Ευρωπαίους εταίρους;*» δήλωσε σε συνέντευξη (Financial Times 2016). Η ελληνική κυβέρνηση έκανε μια προσχηματική προσπάθεια να αποσυνδέσει τα δύο ζητήματα. Στην ετήσια συνέντευξη Τύπου στη ΔΕΘ τον Σεπτέμβριο του 2016, ο πρωθυπουργός κ. Τσίπρας έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Η διαμάχη για τα στοιχεία του 2009 είναι μία διαμάχη που βεβαίως αφορά κυρίως τη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ, όχι τον ΣΥΡΙΖΑ [...] Αναγκαστήκαμε και πήγαμε σε μία συμφωνία χωρίς καμία δυνατότητα αμφισβήτησης στοιχείων, και ούτε αμφισβητούμε τα στοιχεία που αφορούν τη συμφωνία που εμείς συνήψαμε. Είναι στοιχεία που έχουν επικυρωθεί από την Eurostat. Όμως αυτό δεν σημαίνει ότι η Ελληνική δικαιοσύνη δεν έχει το δικαίωμα, ή την υποχρέωση θα έλεγα εγώ, να διερευνήσει όλες αυτές τις σκοτεινές πτυχές μιας υπόθεσης που προκαλεί ερωτηματικά. Όχι για να δικαιώσει το έναν ή τον άλλον, αλλά για να

δούμε τι ακριβώς συνέβη τότε. Όμως μου προξένησε μεγάλη εντύπωση το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος κ. Γεωργίου έσπευσε να θέσει ζήτημα λέγοντας ότι αν η δικαιοσύνη προχωρήσει την έρευνα, η χώρα δεν θα πάρει αυτά που πρέπει για το χρέος [...] Η Ελληνική δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη. Δεν μπορώ εγώ να προδικάσω τίποτε αλλά λέω ότι θα υπάρξει φως. Από κει και πέρα, νομίζω ότι η υπόθεση αυτή δεν μπορεί να αφορά τη συζήτηση [για την απομείωση του χρέους] που διεξάγεται αυτή τη στιγμή στην Ευρώπη.»³⁴

Παρά τις δηλώσεις περί ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, ο εταίρος της συγκυβέρνησης Πάνος Καμμένος, πρόεδρος των ΑΝΕΛ –ενός αντιμνημονιακού κόμματος που διασπάστηκε από τη Νέα Δημοκρατία– βιάστηκε να προδικάσει το αποτέλεσμα της δικαστικής έρευνας. Στην ομιλία του στην ΔΕΘ τον Σεπτέμβριο του 2016 δήλωσε:

«Η υπόθεση Γεωργίου, η υπόθεση παραποίησης των στατιστικών στοιχείων, έχει να κάνει ακριβώς με την προσπάθεια να εκμηδενιστεί το έργο της κυβέρνησης Καραμανλή (2004-2009). Και, μάλιστα, έχω απογοητευθεί από τη στάση και της σημερινής Νέας Δημοκρατίας. Η σημερινή στάση της ΝΔ που αποφεύγει όπως ο διάβολος το λιβάνι να αναφερθεί στην υπόθεση της ΕΛΣΤΑΤ, δείχνει ότι, δυστυχώς, μετά την αποπομπή του κ. Σαμαρά, ο κ. Μητσοτάκης έχει επιλέξει να ακολουθήσει την ίδια πολιτική. Και αυτό διότι ουσιαστικά η πολιτική που συνεχίζεται είναι η πολιτική της «συμμαχίας του τρόμου», προκειμένου να καλυφθεί το ΠΑΣΟΚ για τα προβλήματα, τα οποία δημιούργησε, ιδιαίτερα η κυβέρνηση του Γιώργου Παπανδρέου. [...] Θεωρώ απαράδεκτο να υπάρχει εμπλοκή και πίεση στο θέμα Γεωργίου, προκειμένου να μην διερευνηθεί η υπόθεση του πρώτου Μνημονίου, ο λόγος για τον οποίο μπήκαμε σε αυτή την κόλαση της οικονομικής κρίσης», συνέχισε ο κ. Καμμένος και προσέθεσε: “Είναι μια υπόθεση που πρέπει να μάθει και ο ελληνικός λαός και η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Πρέπει να αφεθεί η Δικαιοσύνη να κάνει τη δουλειά της. Και, βεβαίως, αφού καταδικαστούν για το ποινικό μέρος, να διερευνηθούν τα οικονομικά και τα πολιτικά αποτελέσματα που επέφεραν. Και τότε, πιστεύω, θα αποδειχθεί και ποιοι συμμαχισαν, για ποιο λόγο, για να στηρίζουν αυτό που κάποιοι σχεδίασαν έξω από την Ελλάδα. Η υπόθεση Γεωργίου είναι κορυφαία. Χαίρομαι που η ελληνική Δικαιοσύνη συνεχίζει τη διερεύνηση.»³⁵

Τον Ιανουάριο του 2017, υποστηρικτές του πρώην πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή, μιας προσωπικότητας που ακόμα ασκεί επιρροή μέσα στο κόμμα της ΝΔ, παρουσίασαν μια μελέτη με τίτλο «Η Ελληνική

Πολιτική Οικονομία: 2000-2015» με σκοπό να «διαλυθεί ο μύθος του δημοσιονομικού εκτροχιασμού κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής του.»³⁶ Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν πολλοί βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και μέλη του κόμματος, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του κ. Καραμανλή. Ο συντονιστής της εκδήλωσης, βουλευτής της ΝΔ και Αντιπρόεδρος της Βουλής Νικήτας Κακλαμάνης, ανέφερε στην ομιλία του:

«Η ΕΛΣΤΑΤ έβαλε το πιο σημαντικό κομμάτι στο παζλ με πρωτεργάτες τον τότε υπουργό Οικονομικών Γιώργο Παπακωνσταντίνου και τον τότε πρόεδρο της ΕΛΣΤΑΤ Α. Γεωργίου, που ήταν ο δούρειος ίππος για να πατήσει πόδι στην Ελλάδα ο κ. Τόμσεν και η παρέα του. Οι παρεμβάσεις της Eurostat και της ΕΛΣΤΑΤ εξετάζονται ακόμη από την ελληνική δικαιοσύνη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.»³⁷

Τον Μάιο 2017, το Συμβούλιο Εφετών, με διαφορετική σύνθεση από αυτήν του 2015, αποφάσισε ξανά να δεχτεί την πρόταση του Εισαγγελέα του Συμβουλίου Εφετών για απαλλαγή των κατηγοριών κατά του κ. Γεωργίου για δήθεν ψευδείς βεβαιώσεις σχετικά με το έλλειμμα του 2009. Ωστόσο, βάσει επίσημου αιτήματος από την κα Γεωργαντά και τον κ. Λογοθέτη τον Ιούλιο 2017, η κα Δημητρίου υπέβαλλε για δεύτερη φορά αίτημα να ακυρωθεί η απόφαση του Συμβουλίου. Η πρότασή της έγινε τελικά δεκτή από τον Άρειο Πάγο και η υπόθεση επέστρεψε στο Συμβούλιο Εφετών για επανεξέταση της απόφασης για τρίτη φορά. Η εφημερίδα του ΣΥΡΙΖΑ «Αυγή» δημοσίευσε ένα άρθρο υποστηρίζοντας πως ο κ. Γεωργίου ήταν προφανώς ένοχος και θα έπρεπε να θεωρηθεί υπεύθυνος για τα μνημόνια που υπέγραψε η χώρα από το 2010.³⁸

Σε αυτό το σημείο η πίεση από τους ευρωπαίους εταίρους της Ελλάδος αυξήθηκε. Στη Βουλή ψηφίστηκε μια ρύθμιση που προέβλεπε την κάλυψη δικαστικών εξόδων για νυν ή πρώην στελέχη της ΕΛΣΤΑΤ σε περίπτωση δίωξης εναντίον τους σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ο νόμος όμως προέβλεπε μόνο μερική αποζημίωση των δικαστικών εξόδων, και μόνο αν ο αξιωματούχος αθωνόταν. Στη συζήτηση στη Βουλή, ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών κ. Χουλιαράκης διαβεβαίωσε τους βουλευτές και το κοινό πως ο κ. Γεωργίου θα επέστρεφε οποιαδήποτε αποζημίωση σε περίπτωση καταδίκης του. Τον Σεπτέμβριο 2017, ευρωπαίοι υπουργοί Οικονομικών και αξιωματούχοι της ΕΚΤ και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας που συναντήθηκαν στο Ταλίν προειδοποίησαν πως η συνεχιζόμενη δίωξη του πρώην επικεφαλής της

ΕΛΣΤΑΤ στην Ελλάδα θα μπορούσε να θέσει σε αμφισβήτηση τη διεθνή εμπιστοσύνη στην χώρα και να βάλει σε κίνδυνο την επιστροφή της Ελλάδος στις διεθνείς κεφαλαιαγορές (Financial Times 2017b). Απαντώντας, ο υπουργός Οικονομικών κ. Τσακαλώτος είπε πως «δεν υπάρχει κανένας προβληματισμός για την ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑΤ... Η μόνη καταδίκη που έχει ο κ. Γεωργίου είναι για διαδικαστικό θέμα, αν καλούσε ή όχι το Δ.Σ.». Πρόκειται για μια δήλωση που παρέβλεπε την πιθανότητα να καταδικαστεί ο κ. Γεωργίου σε ποινή φυλάκισης λόγω των κατηγοριών για την υποτιθέμενη παραποίηση των στατιστικών στοιχείων. Μόνο κάποια μικρά κόμματα υπερασπίστηκαν τον πρώην επικεφαλής της στατιστικής υπηρεσίας, κυρίως το κεντροαριστερό Ποτάμι, το οποίο ανέφερε πως «η υπόθεση Γεωργίου αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της θεσμικής ανεπάρκειας στη χώρα μας. Επί της ουσίας, αυτή η υπόθεση δεν αφορά αποκλειστικά το άτομο του κ. Γεωργίου και τη ταλαιπωρία στην οποία υποβάλλεται, αλλά συνιστά έναν δείκτη ποιότητας της δημοκρατίας μας». Διεθνείς οργανώσεις στατιστολόγων τον υποστήριξαν σθεναρά, προειδοποιώντας πως οι πολιτικά υποκινούμενες διώξεις στατιστολόγων υπονομεύουν την αξιοπιστία των επίσημων στοιχείων (Αμερικανική Στατιστική Ένωση 2017). Σύμφωνα με δημοσιεύματα, κάποιες ευρωπαϊκές χώρες εξέτασαν το ενδεχόμενο να «παγώσουν» τα δάνεια και την ελάφρυνση χρέους μέχρι η Ελλάδα να υποστηρίξει τους στατιστολόγους της (Wall Street Journal 2017a).

Τον Ιούνιο 2018, λίγο πριν τη συνεδρίαση του Eurogroup για την τελευταία εκταμίευση στο πλαίσιο του τρίτου προγράμματος στήριξης και τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους για την Ελλάδα, ο πρωθυπουργός κ. Τσίπρας έδωσε μια συνέντευξη στη γερμανική εφημερίδα Die Welt. Απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με την αμετάκλητη καταδίκη του κ. Γεωργίου για παράβαση καθήκοντος, ο κ. Τσίπρας είπε: «Θίγεται εδώ ένα πολύ 'καυτό' ζήτημα. Αλλά η Ελλάδα είναι ένα κράτος δικαίου. Εδώ υπάρχει διάκριση των εξουσιών. Ως Πρωθυπουργός δεν λειτουργώ σχολιάζοντας τη δουλειά του Ανώτατου Δικαστηρίου. Παρά ταύτα θα ήθελα να πω κάτι. Η δίκη κατά του κ. Γεωργίου αφορά την παράβαση των καθηκόντων του έναντι του εποπτικού συμβουλίου του. Και η ΕΛΣΤΑΤ είναι ανεξάρτητη. Κανείς δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία της Αρχής».³⁹ Ερωτηθείς γιατί η κυβέρνηση δεν έχει καταθέσει υπέρ του κ. Γεωργίου, ο κ. Τσίπρας είπε: «Δεν κρύψαμε ποτέ ότι αναγνωρίζουμε τα αριθμητικά στοιχεία του. Αλλά η δικαιοσύνη και τα δικαστήρια είναι ανεξάρτητα. Αυτήν ακριβώς την ανεξαρτησία θέλουμε να τη βελτιώσουμε στην Ελλάδα. Αν όμως μας ζητήσει το δικαστήριο να καταθέσουμε υπέρ του, θα το κάνουμε».

Στις 21 Ιουνίου 2018 το Eurogroup ενέκρινε την τελευταία εκταμίευση της δόσης των 15 δις. ευρώ προς την Ελλάδα καθώς και μέτρα ελάφρυνσης του χρέους, αλλά το σχετικό δελτίο Τύπου εξέφρασε παράλληλα ανησυχία για την συνεχιζόμενη δίωξη του κ. Γεωργίου και ανωτάτων αξιωματούχων της ΕΛΣΤΑΤ και ζήτησε την παρακολούθηση της πορείας της υπόθεσης ως μέρος της μετά-μνημονιακής επιτήρησης της Ελλάδος. Λίγες μέρες αργότερα, μια ανακοίνωση του ΔΝΤ στο πλαίσιο της ετήσιας Έκθεσής του για την ελληνική οικονομία σημείωνε: «η παροχή επαρκούς προστασίας των αξιωματούχων –όπως αυτών που είναι υπεύθυνοι για τις στατιστικά στοιχεία– είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα δημόσια οικονομικά και για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των στοιχείων» (ΔΝΤ 2018).

Τον Σεπτέμβριο του 2018, ο νέος Εισαγγελέας που τοποθετήθηκε στην υπόθεση από το Συμβούλιο Εφετών πρότεινε επίσημα στο δικαστικό συμβούλιο την παραπομπή σε δίκη του Α. Γεωργίου και των δύο συγκατηγορουμένων αξιωματούχων της ΕΛΣΤΑΤ για ψευδείς βεβαιώσεις για το έλλειμμα του 2009, προκαλώντας έτσι υπέρογκη ζημιά στο ελληνικό κράτος. Ωστόσο, τον Μάρτιο του 2019 το Συμβούλιο των Εφετών απάλλαξε τον κ. Γεωργίου για τρίτη φορά, καταλήγοντας μετά από οκτώ χρόνια ερευνών στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν στοιχεία διάπραξης εγκλήματος.

Υπόθεση 2: Η περίπτωση της “παράβασης καθήκοντος”

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, τον Ιούλιο του 2015 το Συμβούλιο Εφετών αποδέχτηκε την εισαγγελική πρόταση για απόσυρση των κατηγοριών κατά του κ. Γεωργίου και των δύο στελεχών «για ψευδείς βεβαιώσεις στον υπολογισμό του ελλείμματος του 2009». Ωστόσο, σε αντίθεση με την πρόταση του Εισαγγελέα, το δικαστήριο αποφάσισε να παραπέμψει τον κ. Γεωργίου σε δίκη με την κατηγορία της «παράβασης καθήκοντος κατ' εξακολούθηση».

Στις 6 Δεκεμβρίου 2016, ο κ. Γεωργίου δικάστηκε για παράβαση καθήκοντος στο Πλημμελειοδικείο της Αθήνας και κρίθηκε ομόφωνα αθώος και για τις τρεις κατηγορίες, όπως αποφάσισε το τριμελές δικαστήριο μετά και την πρόταση του Εισαγγελέα για απαλλαγή. Οι τρεις κατηγορίες ήταν: (1) ότι δεν έθεσε προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ τα στοιχεία για το έλλειμμα και το χρέος του 2009 στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας γνωστοποίησης της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP), (2) ότι δεν προχώρησε σε σύγκληση

του ΔΣ μετά τον Οκτώβριο του 2010 (μετά και την υποκλοπή των emails από μέλος του ΔΣ) και (3) ότι δεν είχε πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στην ΕΛΣΤΑΤ τους πρώτους τρεις μήνες της θητείας του, προτού λήξει επισήμως η απασχόλησή του στο ΔΝΤ τον Νοέμβριο του 2010.

Δέκα μέρες αργότερα, στις 16 Δεκεμβρίου του 2016 –περιέργως πριν δημοσιευτεί ολόκληρη η απόφαση και το σκεπτικό της– ένας νέος Εισαγγελέας άσκησε έφεση με στόχο να ακυρώσει την απόφαση του Πλημμελειοδικείου της Αθήνας που απάλλαξε τον κ. Γεωργίου ως προς την παράβαση καθήκοντος. Η έφεση του Εισαγγελέα βασίστηκε στο αίτημα ακύρωσης της απαλλαγής που κατέθεσαν η κ. Γεωργαντά και ο κ. Λογοθέτης, οι οποίοι είχαν καταθέσει εναντίον του κ. Γεωργίου, και των οποίων τις κατηγορίες αναπαρήγαγε η Εισαγγελέας στην απόφασή της. Ο κ. Γεωργίου κατέδειξε στο Συμβούλιο Εφετών ότι η άσκηση της έφεσης πριν την δημοσίευση της απόφασης στο σύνολό της και του σκεπτικού της ήταν σοβαρή παρατυπία, το δικαστήριο ωστόσο απέρριψε την ένστασή του. Ο κ. Γεωργίου επομένως δικάστηκε εκ νέου τον Αύγουστο του 2017 από το Συμβούλιο Εφετών, το οποίο αποφάσισε πως έπρεπε να έχει ενημερώσει το συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ πριν διαβιβάσει τα στοιχεία για το έλλειμμα του 2009 στην Eurostat τον Νοέμβριο 2010. Το δικαστήριο επομένως καταδίκασε τον κ. Γεωργίου για την κατηγορία παράβασης καθήκοντος ως προς τον χειρισμό της αναθεώρησης των δημοσιονομικών στοιχείων το 2010 και του επέβαλε ποινή φυλάκισης δυο ετών με αναστολή. Στη δίκη το ακροατήριο ήταν εξαγριωμένο, φωνάζοντας προσβολές εναντίον του. Το δικαστήριο τον απάλλαξε από την κατηγορία ότι διατηρούσε παράλληλα θέση και στο ΔΝΤ για τους πρώτους τρεις μήνες μαζί με τα καθήκοντα του στην ΕΛΣΤΑΤ, και από την κατηγορία ότι παρενέβη τον νόμο επειδή δεν συγκάλυψε το συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ αφότου έμαθε ότι τα emails του είχαν υποκλαπεί από μέλος του συμβουλίου και είχαν δοθεί σε άλλα μέλη.

Η γραμμή υπεράσπισης του κ. Γεωργίου βασίστηκε στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (ΚΟΠ), ο οποίος υιοθετήθηκε το 2005 και ρητά αναφέρεται τόσο στην Ευρωπαϊκή στατιστική νομοθεσία (Κανονισμός 223/2009) όσο και στον ελληνικό στατιστικό νόμο (3832/2010). Ο ΚΟΠ αναφέρει ότι «*οι προϊστάμενοι των Εθνικών Στατιστικών Υπηρεσιών και της Eurostat και, ανάλογα με την περίπτωση, οι προϊστάμενοι των άλλων στατιστικών αρχών είναι οι μόνοι αρμόδιοι για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις στατιστικές μεθόδους, τα πρότυπα και τις διαδικασίες, καθώς και σχετικά με το*

περιεχόμενο και τη χρονική στιγμή της δημοσίευσης στατιστικών στοιχείων» (Αρχή 1.4). Τα Ευρωπαϊκά στατιστικά στοιχεία δεν καταρτίζονται μόνο από εθνικές στατιστικές υπηρεσίες όπως η ΕΛΣΤΑΤ, αλλά και από άλλες υπηρεσίες, συνήθως από κεντρικές τράπεζες και υπουργεία. Αυτές είναι οι «άλλες στατιστικές αρχές» που αναφέρονται στον ΚΟΠ. Η Ελλάδα έχει εννέα τέτοιες αρχές⁴⁰. Η ερμηνεία του ΚΟΠ ξεκαθαρίστηκε στις ακροαματικές διαδικασίες από τις προφορικές καταθέσεις των μαρτύρων υπεράσπισης, οι οποίοι ήταν ειδικοί εξαιτίας των θέσεων που κατείχαν ως επικεφαλής εθνικών στατιστικών υπηρεσιών στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα (Ιρλανδίας και Ισλανδίας), όπως και από τις γραπτές καταθέσεις του επικεφαλής της Eurostat και του Επιτρόπου οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων που υποβλήθηκαν στην εξεταστική επιτροπή της Βουλής του 2012.

Ο τρόπος με τον οποίο το Συμβούλιο Εφετών κατέληξε σε καταδίκη είναι πραγματικά αξιοσημείωτος. Δείχνει να έχει αγνοήσει τόσο τα απαλλακτικά στοιχεία όσο και τα όσα γράφει ο ΚΟΠ. Βασίστηκε σε δική του μετάφραση της σχετικής παραγράφου και όχι στην επίσημη Ελληνική μετάφραση που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Eurostat, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η έκφραση «οι μόνοι αρμόδιοι» αναφέρεται στους επικεφαλής των στατιστικών τμημάτων εντός της ΕΛΣΤΑΤ (και όχι τους επικεφαλής των στατιστικών αρχών εκτός ΕΛΣΤΑΤ). Βάσει αυτής της παρερμηνείας, το δικαστήριο έκρινε πως η αρχή 1.4 του ΚΟΠ «δεν αποτρέπει τον εθνικό νομοθέτη του κράτους-μέλους από το να εγκρίνει [...] την ανάθεση της σχετικής απόφασης σε ένα συλλογικό όργανο όπως είναι σε αυτή την περίπτωση το επταμελές συμβούλιο» της ΕΛΣΤΑΤ. Το πόρισμα αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως κλιμάκωση της εκστρατείας μερίδας Ελλήνων πολιτικών και κάποιων δικαστών ενάντια στον κ. Γεωργίου (Wall Street Journal 2017b).

Μετά την καταδίκη του στην διπλή εκδίκαση στον βαθμό του Εφετείου, ο κ. Γεωργίου προσπάθησε να αναιρέσει την απόφαση ασκώντας νέα έφεση στον Άρειο Πάγο. Ο Εισαγγελέας που όρισε ο Άρειος Πάγος συμφώνησε στην πρόταση του κ. Γεωργίου, υποστηρίζοντας πως η κατάθεση της έφεσης κατά της απόφασης του Πλημμελειοδικείου Αθηνών πριν δημοσιευτεί ολόκληρη η απόφαση και το σκεπτικό της αποτέλεσε σοβαρή παρατυπία. Ωστόσο, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης μαζί με την εισαγγελική πρόταση απαλλαγής.

Για να υποστηρίξει το αίτημα αναίρεσης, ο κ. Γεωργίου εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο παρερμηνεύτηκε τόσο το ευρωπαϊκό όσο και το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, και κατέθεσε στον Άρειο Πάγο επιστολές των εν ενεργεία προέδρων των Στατιστικών Υπηρεσιών της Αυστρίας, Φινλανδίας, Γαλλίας, Ιταλίας και Ιρλανδίας που δήλωναν πως στη βάση της αρχής 1.4 του ΚΟΠ εκείνοι είναι οι μόνοι που έχουν την αρμοδιότητα και ανεξαρτησία για να αποφασίσουν α) σχετικά με τις στατιστικές μεθόδους, τα πρότυπα και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούν οι υπηρεσίες τους β) σχετικά με το περιεχόμενο της δημοσίευσης στατιστικών στοιχείων και των εκθέσεων και γ) σχετικά με την χρονική στιγμή και τον τρόπο δημοσίευσης των στατιστικών στοιχείων που κατάρτησαν οι υπηρεσίες τους. Οι επιστολές αυτές δεν ελήφθησαν υπόψη από τον Άρειο Πάγο, ούτε συμπεριλήφθηκαν στην απόφασή του. Επιπλέον, ο κ. Γεωργίου ζήτησε (σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές συνθήκες) από τον Άρειο Πάγο να θέσει ένα προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECJ) σχετικά με την ερμηνεία της αρχής 1.4 του ΚΟΠ, η οποία ορίζει την αρμοδιότητα του επικεφαλής της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Ο Άρειος Πάγος όμως δεν έθεσε κανένα τέτοιο ερώτημα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και η απόφασή του δεν εξέτασε καθόλου το αίτημα.

Εν τέλει, και όχι αδικαιολόγητα, ο κ. Γεωργίου θεωρεί πως δεν έτυχε δίκαιης δίκης στην Ελλάδα σχετικά με την κατηγορία της παράβασης καθήκοντος και πως αδικώς καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης δύο ετών διότι ακολούθησε την ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία ως προς την κατάρτιση επίσημων ευρωπαϊκών στατιστικών στοιχείων. Η άδικη καταδίκη του δεν μπορεί παρά να έχει μια έντονα αρνητική συνέπεια στην κατάρτιση επίσημων στατιστικών στην Ελλάδα και αλλού.

Υπόθεση 3: Η υπόθεση της «Δήλωσης Στατιστικού Απορρήτου»

Ο Κώδικας Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές απαιτεί από τους υπαλλήλους να υπογράψουν συμφωνίες εμπιστευτικότητας με τον διορισμό τους (Αρχή 5.2) και από τις υπηρεσίες στατιστικών στοιχείων να ορίσουν ποινές για όποιες εσκεμμένες παραβάσεις του στατιστικού απορρήτου. Με την ΕΛΣΤΑΤ να βρίσκεται υπό έλεγχο σχετικά με την συμμόρφωση στους κανόνες του Κώδικα Ορθής Πρακτικής, ο κ. Γεωργίου ζήτησε από τους υπαλλήλους του να υπογράψουν συμφωνίες εμπιστευτικότητας τον Μάιο του 2013. Αρχικά διαφώνησε το ο σύλλογος εργαζομένων και στη συνέχεια η κ.

Γεωργαντά και ο κ. Λογοθέτης, οι οποίοι είχαν ήδη υποβάλει μηνύσεις για «ψευδείς βεβαιώσεις» και «παράβαση καθήκοντος», υπέβαλαν νέα μήνυση κατά του κ. Γεωργίου, παρά το γεγονός ότι είχαν απομακρυνθεί από το συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ το 2011. Η κατηγορία ήταν ότι ο κ. Γεωργίου προσπαθούσε να φιμώσει τους υπαλλήλους της ΕΛΣΤΑΤ ώστε να μην αποκαλύψουν ότι είχε χειραγωγήσει τα στατιστικά στοιχεία και να τους αποτρέψει από τα να παραδώσουν εμπιστευτικά στοιχεία στις φορολογικές αρχές και τα δικαστήρια, αν τους ζητείτο. Προφανώς, η πρώτη κατηγορία αποτελούσε προσπάθεια να στηρίξει τις δύο προηγούμενες μηνύσεις, ενώ η δεύτερη ήταν ακριβώς ο λόγος της συμφωνίας εμπιστευτικότητας: εμπιστευτικά στοιχεία ιδιωτών και επιχειρήσεων συγκεντρώνονται αποκλειστικά για στατιστικούς λόγους. Η προκαταρκτική ποινική διερεύνηση κατά του κ. Γεωργίου ξεκίνησε σε αυτές τις βάσεις, στα μέσα του 2013.

Μετά την έναρξη της παραπάνω διαδικασίας, επτά βουλευτές του κόμματος της αντιπολίτευσης, ΣΥΡΙΖΑ υπέβαλαν ερώτηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Χαράλαμπο Αθανασίου, του κυβερνώντος κόμματος της Νέας Δημοκρατίας, ο οποίος παρέπεμψε το ζήτημα στον εισαγγελέα χωρίς να δώσει στην ΕΛΣΤΑΤ την ευκαιρία να απαντήσει. Ο εισαγγελέας ξεκίνησε προκαταρκτική ποινική έρευνα κατά του κ. Γεωργίου το φθινόπωρο του 2013. Οι δύο ποινικές έρευνες συνενώθηκαν σε επόμενο στάδιο και εξακολουθούν να εκκρεμούν, από όσο είναι γνωστό.

Υπόθεση 4: Η δίωξη για συκοφαντική δυσφήμιση

Όπως προαναφέρθηκε, η απόφαση του Ιουλίου 2014 από το Συμβούλιο Εφετών να απορρίψει την πρόταση του Εισαγγελέα για απαλλαγή του κ. Γεωργίου από όλες τις κατηγορίες καθόριζε επίσης ότι θα έπρεπε να ανακριθεί και ότι ο πρώην επικεφαλής της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, Μανώλης Κοντοπυράκης καθώς και ο πρώην προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εθνικών Λογαριασμών, κ. Στρόμπλος, θα έπρεπε να κληθούν ως ειδικοί μάρτυρες στην υπόθεση κατά του κ. Γεωργίου, παρόλο που και οι δύο είχαν βοηθήσει στην κατάρτιση των στατιστικών στοιχείων για τα δημοσιονομικά ελλείμματα που η Eurostat δεν είχε επικυρώσει, πριν τον διορισμό του κ. Γεωργίου. Όπως επίσης προαναφέρθηκε, ο κ. Γεωργίου αμέσως εξέδωσε ανακοίνωση Τύπου εκφράζοντας την απογοήτευσή του για το ότι διωκόταν για στατιστικά στοιχεία που είχαν πλήρως και επανειλημμένα επικυρωθεί ως ακριβή και αξιόπιστα από την Eurostat, ενώ καμία έρευνα δεν είχε διενεργηθεί για τα ανακριβή στατιστικά

στοιχεία της περιόδου πριν αναλάβει καθήκοντα. Εξέφρασε την έκπληξή του για την απόφαση του Δικαστηρίου να καλέσει ως ειδικούς μάρτυρες ανθρώπους που ήταν αρμόδιοι για την κατάρτιση στατιστικών στοιχείων που η Eurostat δεν είχε επικυρώσει. Σε απάντηση, ο κ. Στρόμπλος κατήγγειλε τον κ. Γεωργίου για συκοφαντική δυσφήμιση στο ποινικό δικαστήριο και υπέβαλε αγωγή εναντίων του στο αστικό δικαστήριο, ζητώντας του 73.000 ευρώ και δημόσια συγγνώμη για την υποτιθέμενη συκοφαντική δυσφήμιση. Και στις δύο περιπτώσεις χρησιμοποίησε τη δήλωση της 29ης Ιουλίου 2014 της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, που ξεκίνησε με πρωτοβουλία του κ. Παυλόπουλου, και τη δίωξη του κ. Γεωργίου για το έλλειμμα του 2009, για να στηρίξει την καταγγελία του.

Τον Σεπτέμβριο του 2015 ο εισαγγελέας που ανέλαβε την υπόθεση απέρριψε την αίτηση αναίρεσης του κ. Γεωργίου για τη δίκη περί συκοφαντικής δυσφήμισης του κ. Στρόμπλου, επομένως η δίκη έπρεπε να προχωρήσει. Τον Ιούνιο του 2016 ένα τριμελές δικαστήριο εκδίκασε την υπόθεση της συκοφαντικής δυσφήμισης του κ. Γεωργίου κατά του κ. Στρόμπλου. Ο κ. Γεωργίου υποστήριξε ότι, όπως απαιτείται από τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (Αρχή 1.7)⁴¹, στην ανακοίνωση Τύπου που εξέδωσε τον Ιούλιο του 2014 υπερασπιζόταν τα πλήρως επικυρωμένα ευρωπαϊκά στατιστικά στοιχεία που καταρτίστηκαν κατά τη θητεία του από συκοφαντικές επιθέσεις. Επίσης υποστήριξε ότι έκανε χρήση του δικαιώματός του στην ελευθερία του λόγου καθώς και ότι υπερασπιζόταν τον εαυτό του απέναντι σε ανεξέλεγκτες συκοφαντίες ετών από όλες τις πλευρές, συμπεριλαμβανομένου του κ. Στρόμπλου⁴². Ο Εισαγγελέας πρότεινε την απαλλαγή του από όλες τις κατηγορίες. Ωστόσο το δικαστήριο βρήκε ένοχο τον κ. Γεωργίου για το αδίκημα (μόνο στην Ελλάδα!) της δυσφήμισης του κ. Στρόμπλου μέσω αληθών δηλώσεων, δηλ. για «απλή» δυσφήμιση και όχι «συκοφαντική» δυσφήμιση, η οποία συνίσταται στη δυσφήμιση ενός προσώπου κάνοντας ψευδείς δηλώσεις. Καταδικάστηκε σε 12 μήνες φυλάκιση με αναστολή, μια ποινή που ανεστάλη για τρία χρόνια αν δεν υπήρχαν στο μεταξύ άλλες καταδίκες.

Σε απάντηση στην καταδίκη του κ. Γεωργίου για «απλή» δυσφήμιση, ο Γιάννης Μιχελάκης, πρώην Υπουργός Εσωτερικών στην κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας 2012-14, δημοσίευσε ένα άρθρο με τίτλο «Πρώτη καταδίκη για τον Α. Γεωργίου για το “φουσκωμένο” έλλειμμα του 2009»⁴³. Το άρθρο σημειώνει: «Η ιστορία με το φουσκωμένο

έλλειμμα του 2009 που παρουσιάστηκε από τον Γιώργο Παπανδρέου και οδήγησε την χώρα μας στα Μνημόνια, αρχίζει δικαστικά να αποκαλύπτεται, δικαιώνοντας ουσιαστικά την κυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή». Αρκετά άρθρα στο ίδιο μήκος κύματος έχουν δημοσιευτεί στα ΜΜΕ, τόσα στα δεξιά όσο και στα αριστερά.

Ο κ. Γεωργίου άσκησε έφεση στην καταδίκη του για «απλή» δυσφήμιση αλλά η έφεσή του απορρίφθηκε. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η δίκη, που τελικά έλαβε χώρα τον Μάρτιο του 2017, αναβλήθηκε απροσδόκητα τρεις φορές με κόστος τη σημαντική όχληση μαρτύρων υπεράσπισης του κ. Γεωργίου που έρχονταν από το εξωτερικό, δημιουργώντας πραγματικό κίνδυνο να μη συνεχίζουν να προσέρχονται οι εν λόγω μάρτυρες υπεράσπισης. Επιπλέον αυτή η δίκη παρουσίασε νέους μάρτυρες εναντίον του κ. Γεωργίου (επιπροσθέτως όσων είχαν εμφανιστεί στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο): ήταν ανώτεροι πολιτικοί εντεταλμένοι σε προηγούμενες κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας (ο Γιώργος Κουρής, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομικών στην κυβέρνηση Καραμανλή 2004-09 και ο Στέφανος Αναγνώστου, που είχε υπηρετήσει ως κυβερνητικός εκπρόσωπος στην κυβέρνηση Σαμαρά 2012-14). Ο κ. Αδαμόπουλος, ο οποίος συνδεόταν με την Νέα Δημοκρατία και είχε συμμετάσχει στην έναρξη της έρευνας εναντίον του κ. Γεωργίου, ήταν ο νέος δικηγόρος του ενάγοντος.

Ο κ. Γεωργίου ζήτησε από τον Άρειο Πάγο να ακυρώσει την καταδίκη του για «απλή» δυσφήμιση, και η αίτησή του έγινε αποδεκτή καθώς ο Άρειος Πάγος δέχτηκε ότι υπήρχαν λάθη στην απόφαση που τον καταδίκασε. Ειδικότερα, παρόλο που το Εφετείο είχε ρητά αναγνωρίσει ότι ο κ. Γεωργίου δεν είχε δυσφημίσει τον κ. Στρόμπλο «μέσω του έντυπου Τύπου» (είχε εκδώσει ανακοίνωση σε ηλεκτρονική μορφή), είχε ωστόσο προχωρήσει καταδικάζοντας τον κ. Γεωργίου για δυσφήμιση του Κ. Στρόμπλου μέσα από τον έντυπο Τύπο. Ο Άρειος Πάγος διέταξε επανάληψη της δίκης του κ. Γεωργίου αλλά η ημερομηνία της δίκης ορίστηκε αφού το καθεστώς παραγραφής είχε λήξει. Κατά συνέπεια, καμία άλλη δίκη δεν έλαβε χώρα, οι κατηγορίες απορρίφθηκαν και η καταδίκη τελικά αναιρέθηκε.

Μετά την καταδίκη από Εφετείο Κακουρηγημάτων τον Μάρτιο του 2017, τον Αύγουστο του 2017 το Πρωτοβάθμιο Αστικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ο κ. Γεωργίου όφειλε να αποζημιώσει τον κ. Στρόμπλο για «απλή» δυσφήμιση, δηλαδή για αληθείς δηλώσεις τις οποίες όμως δεν θα έπρεπε να έχει κάνει επειδή ζημίωσαν την τιμή και

την υπόληψη του ενάγοντος. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι ο κ. Γεωργίου έπρεπε να πληρώσει 10.000 ευρώ αποζημίωση στον κ. Στρόμπλο και 500 ευρώ για δικαστικά έξοδα. Το δικαστήριο υποχρέωσε επίσης τον κ. Γεωργίου να δημοσιεύσει τη δικαστική απόφαση με δικές του δαπάνες στην εφημερίδα Καθημερινή, μαζί με μια παράγραφο από την ανακοίνωσή του το 2014 την οποία το δικαστήριο θεώρησε ως απλή δυσφήμιση. Ένα πρόστιμο της τάξης των 200 ευρώ θα επιβαλλόταν για κάθε ημέρα καθυστέρησης της δημοσίευσης, μετά την οριστικοποίηση όλων των εφέσεων. Ο κ. Γεωργίου άσκησε έφεση στην καταδικαστική απόφαση και η έφεση είναι προγραμματισμένη να εκδικαστεί στο Εφετείο Αστικών Υποθέσεων τον Ιανουάριο του 2020.

Υπόθεση 5: Τα υποκλαπέντα emails

Τον Οκτώβριο του 2010, δύο μήνες μετά τον διορισμό του κ. Γεωργίου στην ΕΛΣΤΑΤ, αποκαλύφθηκε ότι το προσωπικό του email είχε υποκλαπεί. Η αστυνομική έρευνα αποκάλυψε ότι ο δράστης της υποκλοπής ήταν ο αντιπρόεδρος του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ, κ. Λογοθέτης, και ότι η υποκλοπή γινόταν κατ' εξακολούθηση από την πρώτη ημέρα που ο κ. Γεωργίου ανέλαβε καθήκοντα. Τα υποκλαπέντα emails διοχετεύθηκαν σε μέλη του συμβουλίου και άλλους εντός της ΕΛΣΤΑΤ. Μετά την ταυτοποίηση από την αστυνομία του κ. Λογοθέτη ως δράστη της υποκλοπής, ο κ. Γεωργίου, που στο μεταξύ είχε υποβάλει μήνυση κατά παντός υπευθύνου, ανέστειλε τις μηνιαίες συναντήσεις του Συμβουλίου. Κακουργηματικές και πλημμεληματικές κατηγορίες ασκήθηκαν από τον εισαγγελέα κατά του κ. Λογοθέτη τον Ιανουάριο του 2011. Μετά από χρόνια αδράνειας στην υπόθεση, τον Απρίλιο του 2016 το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε να μην παραπέμψει σε δίκη τον κ. Λογοθέτη καθώς είχε λήξει το διάστημα παραγραφής. Η απόφαση του δικαστηρίου δήλωσε ξεκάθαρα ότι ο κ. Λογοθέτης είχε πράγματι υποκλέψει τα emails του κ. Γεωργίου, αλλά θεώρησε ότι προάσπιζε τα συμφέροντα του ελληνικού κράτους. Ο κ. Γεωργίου δεν ειδοποιήθηκε ποτέ για την απόφαση (παρόλο που ήταν ο ενάγων) και κατά συνέπεια έχασε την ευκαιρία να ζητήσει από τον Άρειο Πάγο την ακύρωση της απόφασης του Συμβουλίου Εφετών μέσα στην προκαθορισμένη προθεσμία.

Στις αρχές Μαρτίου του 2017, το Πρωτοβάθμιο Πλημμελειοδικείο αποφάσισε πως ο κ. Λογοθέτης δεν θα δικαζόταν ούτε για τις πλημμεληματικού χαρακτήρα κατηγορίες που είχαν ασκηθεί εναντίον του. Ο δικαστής απέρριψε την υπόθεση στη βάση ότι η απόδειξη

πληρωμής για ένα τέλος 20 ευρώ, πληρωτέο όταν η μήνυση κατά παντός υπευθύνου κατατέθηκε το 2010, δεν βρέθηκε στον δικαστικό φάκελο. Τελικά, τον Απρίλιο του 2019 ο κ. Λογοθέτης ζήτησε από το Δικαστήριο να του επιστραφούν οι δύο υπολογιστές και ένας σκληρός δίσκος που είχαν κατασχεθεί από την αστυνομία κατά την έφοδο στο σπίτι του το 2010. Ο κ. Γεωργίου ζήτησε από το Δικαστήριο, γραπτώς, να μην παραδώσει στον hacker τα emails και τα αρχεία του αλλά να τα διαγράψει πρώτα, αφού περιείχαν ιδιωτικές και επαγγελματικές πληροφορίες. Το Δικαστήριο δεν αποδέχτηκε το αίτημά του και επέστρεψε τον εξοπλισμό χωρίς να διαγράψει το υλικό που είχε υποκλαπεί, στη βάση ότι ο κ. Γεωργίου ο οποίος μετείχε στη διαδικασία μόνο ως μάρτυρας δεν είχε το δικαίωμα να διατυπώσει το αίτημά του σε αυτό το δικαστήριο.

Συμπέρασμα

Η οκταετής δοκιμασία που αντιμετώπισε ο πρώτος ανεξάρτητος επικεφαλής στατιστολόγος της Ελλάδας, έχει κάνει τεράστια ζημιά στην αξιοπιστία της Ελλάδας ως χώρας της ΕΕ με ανεξάρτητο δικαστικό σύστημα. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι έχει θέσει υπό αμφισβήτηση την ικανότητα και την προθυμία της χώρας να κατανοήσει τις αιτίες της βαθιάς κρίσης που έχει υποστεί και να αποφύγει την επανάληψή τους. Το θύμα αυτών των διώξεων που θυμίζουν Κάφκα ήταν ο κ. Γεωργίου. Μέχρι πρόσφατα, αντιμετώπισε ισόβια κάθειρξη, μετά την ακύρωση από την εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Δημητρίου των δύο αποφάσεων του Συμβουλίου Εφετών για την απαλλαγή του. Εντούτοις, η ποινική έρευνα για το ίδιο ζήτημα της παραποίησης του ελλείμματος του 2009, που ξεκίνησε η κυρία Δημητρίου το 2016, φαίνεται να συνεχίζεται. Επιπλέον, η έφεση του κ. Γεωργίου κατά της απόφασης για «απλή δυσφήμιση» στο αστικό δικαστήριο για την υπεράσπιση των επικυρωμένων από τη Eurostat στατιστικών στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ εξακολουθεί να εκκρεμεί και προβλέπεται να εκδικαστεί τον Ιανουάριο του 2020. Τέλος, η διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τη «δήλωση στατιστικού απορρήτου» που ζητήθηκε από το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία ξεκίνησε το 2013, δεν έχει κλείσει επισήμως από το δικαστήριο. Όλες αυτές οι περιπτώσεις συνδέονται με τις προσπάθειες του κ. Γεωργίου να εφαρμόσει τις στατιστικές αρχές και τους κανόνες της ΕΕ στα ελληνικά στατιστικά στοιχεία, όπως απαιτείται από τους νόμους της ΕΕ και της Ελλάδας.

Το ανησυχητικό συμπέρασμα σχετικά με αυτή την οκταετή νομική φάρσα είναι ότι τα ελληνικά δικαστήρια έχουν επανειλημμένα επικυρώσει τον παράλογο ισχυρισμό ορισμένων μελών του συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ ότι το έλλειμμα του 2009 ήταν από τα χαμηλότερα στην ΕΕ, σε αντίθεση με την εκτίμηση της Eurostat και των πιστωτών της Ελλάδας. Τα στοιχεία που παρείχε ο κ. Γεωργίου αποτέλεσαν τη βάση των διαδοχικών προγραμμάτων προσαρμογής από το 2011 έως το 2018 και των ετήσιων προϋπολογισμών της Ελλάδας, γεγονός που υποδηλώνει ότι η διώξεις εναντίον του είναι τουλάχιστον παράλογες.

Η δίωξη του Έλληνα στατιστικολόγου συνεχίστηκε αφού αρκετοί ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι είχε εφαρμόσει σωστά το λογιστικό δίκαιο της ΕΕ κατά την αναθεώρηση των στοιχείων για το έλλειμμα. Επιπλέον, οι διώξεις πολλαπλασιάστηκαν, καλύπτοντας όχι μόνο τα στοιχεία για τα ελλείμματα, αλλά και τις στατιστικές διαδικασίες και τις δεοντολογικές αρχές που ακολούθησε ο κ. Γεωργίου για να φτάσει στα αριθμητικά στοιχεία. Διώκεται γιατί δεν επέτρεψε την ψηφοφορία σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία, για την υπεράσπιση στοιχείων που έχουν επανειλημμένως και πλήρως επικυρωθεί από την Eurostat, και για την προσπάθειά του να διασφαλίσει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων που παρέχονται από άτομα και ιδιωτικούς φορείς. Αυτές οι «δορυφορικές» διώξεις χρησίμευσαν για να τροφοδοτήσουν πολιτικά αφηγήματα σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία του ελλείματος και είναι συνυφασμένες με τις διώξεις για τα στοιχεία. Έχουν χρησιμεύσει, στην ουσία, ως «αναπληρωματικές» διώξεις για τα στοιχεία για το έλλειμμα. Σημαντικές παρατυπίες σε αυτές τις διώξεις υποδηλώνουν ότι δεν είναι αποτέλεσμα δίκαιων δικών. Η νομική δοκιμασία του κ. Γεωργίου θα αποτρέψει Έλληνες με προσόντα και αρχές από το να υπηρετούν τη χώρα τους σε ανώτερες θέσεις στη δημόσια διοίκηση.

Παρά τη σημαντική διεθνή υποστήριξη προς τον κ. Γεωργίου, μέχρι στιγμής καμία ελληνική κυβέρνηση δεν τον έχει απαλλάξει πλήρως. Η εκλογή της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας που τάσσεται υπέρ των μεταρρυθμίσεων, η οποία νίκησε τον ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές του Ιουλίου του 2019, υποδηλώνει ότι αυτό ίσως συμβεί νωρίτερα παρά αργότερα. Η νέα κυβέρνηση έχει αποστασιοποιηθεί από το παιχνίδι επίρριψης ευθυνών και έκανε ένα ισχυρό ξεκίνημα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών διακυβέρνησης της χώρας, οι οποίες συνέβαλαν στην βαθιά οικονομική κρίση. Φαίνεται ότι το πολιτικό κατεστημένο και οι ψηφοφόροι της Ελλάδας αρχίζουν να αποδέχονται

ότι η γιγαντιαία δημοσιονομική ανισορροπία της χώρας ήταν πραγματική, και όχι συνωμοσία για την επιβολή λιτότητας στην Ελλάδα υπό τους όρους διαδοχικών διασώσεων με προγράμματα προσαρμογής. Ας ελπίσουμε ότι το Ελληνικό κράτος θα σταματήσει τη δίωξη των επίσημων στατιστικολόγων επειδή κάνουν τη δουλειά τους σύμφωνα με τους κανόνες και τη δεοντολογία του επαγγέλματός τους και να αφήσει πίσω του το παρελθόν.

*** Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι senior scholar στο Centre for International Governance Innovation (CIGI).**

Υποσημειώσεις

1. Αρχή 1.4 στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (Eurostat 2017).
2. Η απλή δυσφήμιση στον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα σημαίνει πως η δήλωση του κατηγορούμενου δεν είναι αναληθής αλλά έχει σαν αποτέλεσμα την ζημιά στην φήμη του ενάγοντα.
3. Αρχή 1.7 στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (Eurostat 2017)
4. Αρχή 5.2 στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (Eurostat 2017).
5. Η δίωξη εναντίον του περιοδικού Athens Review of Books για τη φερόμενη δυσφήμιση του υπουργού Εξωτερικών, Νίκου Κοτζιά, είναι μία παρόμοια υπόθεση (Financial Times 2017a). Το περιοδικό δημοσίευσε μια επιστολή αναγνώστη που χαρακτήριζε τον Κοτζιά ως φανατικό σταλινικό, βασισμένο σε βιβλία που είχε γράψει όπου επαινούσε το ολοκληρωτικό καθεστώς του Χόνεκερ στην Ανατολική Γερμανία και τη δικτατορία του Γιαρουζέλσκι στην Πολωνία. Ο Κοτζιάς κατέθεσε μήνυση για συκοφαντική δυσφήμιση και κέρδισε, ζητώντας αποζημίωση ύψους 250.000 ευρώ. Η εισηγήτρια του δικαστηρίου ζήτησε αρχικά να απορριφθεί η υπόθεση κατά του περιοδικού καθώς παραβιάζει αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Ελληνικού Συντάγματος, αλλά στη συνέχεια ψήφισε κατά της δικής της πρότασης της χωρίς εξήγηση, ενώ στη συνέχεια διορίστηκε Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Η

Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, κα Ξένη Δημητρίου, δεν ακύρωσε την ετυμηγορία παρά τις προφανείς αδυναμίες της. Αντίθετα, το 2019, λίγο πριν από τη συνταξιοδότησή της, ακύρωσε την απόφαση ενός δικαστηρίου να απορρίψει το αίτημα του Δημήτρη Κουφοντίνα, ενός καταδικασθέντος δολοφόνου που εκτίει ποινή ισοβίων για τη συμμετοχή του στην δολοφονική τρομοκρατική οργάνωση 17 Νοέμβρη, για άδεια έξι ημερών από τη φυλακή. Η ακύρωση θεωρήθηκε ευρέως ως μια χειρονομία υποστήριξης των αριστεριστικών «επαναστατικών» αγώνων που στήριζε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Ήταν επίσης η εισαγγελέας που εκδίκασε την υπόθεση εναντίον του πρώην υπουργού Εξωτερικών Γιώργου Παπακωνσταντίνου, ο οποίος υπηρέτησε στην κυβέρνηση Παπανδρέου 2009-11, για το χειρισμό της λίστας «Λαγκάρντ» των Ελλήνων που διέθεταν ελβετικούς τραπεζικούς λογαριασμούς.

6. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι τα αναθεωρημένα στοιχεία της περιόδου 1997-2003 τα οποία καταρτίστηκαν το 2004 από την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας δεν ήταν πλήρως εναρμονισμένα με τους κανόνες της ΕΕ, συνεπώς συνεχίστηκε η υποτίμηση της δημοσιονομικής ανισορροπίας στην Ελλάδα.
7. Βλ. American Statistical Association (2017), Brau (2018), Camdessus et al. (2017). Η ιστοσελίδα των Φίλων της Ελλάδας, μία ομάδα που στηρίζει τον κ. Γεωργίου, περιέχει αρκετά άρθρα που δημοσιεύθηκαν στον διεθνή τύπο:
<https://thefriendsofgreece.wordpress.com>
8. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5046142/2-22042010-BP-EN.PDF/Off48307-d545-4fd6-8281-a621cbda385d?version=1.0>
9. Το συμβούλιο συστάθηκε από πολιτικά διορισμένα άτομα εκτός της στατιστικής υπηρεσίας, ενώ ένα μέλος προερχόταν από το Σύλλογο Εργαζομένων της ΕΛΣΤΑΤ.
10. <http://zoe-georganta.co.uk/wp-content/uploads/2012/09/Illegal-swellings-hospitals-SWAP.pdf>
11. Επιφυλάξεις εκ μέρους της Eurostat σχετικά με τα στοιχεία του ελληνικού ελλείμματος και του χρέους εκφράστηκαν στα

πλαίσια έξι εκ των έντεκα συνολικά εξαμηνιαίων κοινοποιήσεων ΔΥΕ, μεταξύ Μαρτίου 2005 και Απριλίου 2010. Αναλυτικά: Μάρτιος 2005, Σεπτέμβριος 2005, Απρίλιος 2006, Απρίλιος 2008, Οκτώβριος 2009, Απρίλιος 2010. Επιπλέον, η Eurostat στην έκθεσή της σχετικά με τα στοιχεία του ελληνικού ελλείμματος και χρέους τον Ιανουάριο του 2010, σημειώνει: «Όταν τα ελληνικά στοιχεία EDP δημοσιεύονταν χωρίς επιφυλάξεις, αυτό οφειλόταν στις παρεμβάσεις της Eurostat είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια των ειδοποιήσεων, οι οποίες είχαν ως στόχο τη διόρθωση λαθών ή ακατάλληλων καταγραφών κι είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του ελλείμματος».

12. <https://www.youtube.com/watch?v=R1KLOYXk0m0> στο 6'.30" της ομιλίας.
13. <https://www.youtube.com/watch?v=olycghFJvJE&feature=youtu.be>
14. <http://epikaira.orgfree.com/home6.html>
15. <http://zoe-georganta.co.uk/wp-content/uploads/2012/09/Greek-Deficit-Revisited.pdf>
16. Εξαιρώντας μία προσαρμογή αποθεματικών-ροών ύψους 0,3 δισ. Ευρώ.
17. <https://dexiextrem.blogspot.com/2011/09/spreads.html>
18. <https://www.newsbomb.gr/politikh/story/171790/apokalypsi-h-minytiria-anafora-toy-dsa-gia-ti-elstat>
19. https://www.youtube.com/watch?v=4h_MeR1rZVQ στο 1:21 της ομιλίας.
20. Νόμος 4051 του 2012.
21. Ανακτήθηκε από <https://www.youtube.com/watch?v=efsc2yKRjrc>
22. <https://olympia.gr/2013/08/26/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7->

[%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%83-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85/](#)

23. Real News, 29 Ιουνίου 2014
<http://media.enikos.gr/data/files/263f1c82a0fbf2f388c164d17fd0e830.pdf>.
24. <http://anemosantistasis.blogspot.gr/2015/01/41201.html> στο 9:20 της ομιλίας.
25. <https://www.youtube.com/watch?v=933R7ycRQLE> στο 57:10 του βίντεο.
26. <https://www.newsbomb.gr/politikh/story/597705/ayta-einai-ta-porismata-tis-epitropis-alitheias-gia-to-xreos>
27. www.newsbomb.gr/politikh/story/717634/pappas-gia-georgiou-elstat-anoigei-mia-pligi-poy-prepei-na-diereynithei-se-vathos#ixzz4GZv2wQsp
28. <http://www.avgi.gr/article/10811/7335983/o-ektelestes-georgiou-kai-oi-entolodotes-tou>
29. <https://mobile.twitter.com/DemocracyTrue/status/761651503115436032>
30. <https://nonpapernews.gr/download-now/2012-08-14-15-41-31/item/21262-ymnoi-kai-veli-gia-ton-kosta-karamanli-aponees-aities-i-dioksi-georgiou-i-osmosi-karamanlikon-kai-syrizata-senaria-epistrofis-i-eptaxroni-siopi-i-xthesini-epithesi-g-papandreou-kai-pasok>
31. <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-125329> στο 4:32'.
32. <https://balkaneu.com/european-commission-disturb-circles/>

33. <http://newpost.gr/politiki/555894/sta-koyras-h-nd-exei-zhthsei-eksetastikh-gia-thn-elstat-apo-to-2010>
34. https://youtu.be/_Rg8bkmwEsg στο 27ο λεπτό.
35. <http://www.avgi.gr/article/10842/7442749/p-kammenos-koryphaia-e-ypothese-georgiou-prepei-na-aphethei-e-dikaiosyne-na-kanei-te-douleia-tes>
36. <https://www.amazon.com/Greek-Political-Economy-2000-2015-ebook/dp/B01N1H8OTH>
37. <http://newpost.gr/parapolitika/586557/paroyasia-karamanlh-h-ekdhlwsh-katarripshs-toy-mythoy-dhmosionomikh-s-ektrophs-epi-prwthypoyrgias-toy>
38. <http://www.avgi.gr/article/10811/8321375/ti-ennooume-otan-leme-apodeixeis->
39. <https://www.dropbox.com/s/eded6f7gd0dh5yd/tsipras%202018%202017%20interviews%20welt.pdf?dl=0>
40. Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr/documents/20181/1196143/National_Authorities_HSS_23102018_EN.pdf/f33e0ed9-3822-416e-82b7-447a1674d830
41. Η αρχή 1.7 του ΚΟΠ αναφέρει πως «η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία και η Eurostat και, ανάλογα με την περίπτωση, οι άλλες στατιστικές αρχές, σχολιάζουν δημόσια στατιστικά ζητήματα, μεταξύ των οποίων και την κριτική που γίνεται στις στατιστικές και την κακή χρήση των στατιστικών, στο βαθμό που κρίνεται πρόσφορο».
42. <https://crashonline.gr/wp-content/uploads/2016/09/STROBLOS-KOTTAKHS.pdf>
43. <https://www.thepressroom.gr/politiki/proti-katadiki-toy-georgioy-gia-foyskomeno-elleimma>

Παραπομπές

American Statistical Association (2017). Letter to his Excellence Mr Alexis Tsipras, Prime Minister of the Hellenic Republic. September 1. Retrieved from www.amstat.org/asa/files/pdfs/POL-20170901GeorgiouSeptember.pdf, accessed September 6, 2019.

Brau, Eduard (2018). The ‘seven-year-long judicial hounding’ of former stats chief Andreas Georgiou. Letter to the Editor of eKathimerini, October 25. Retrieved from www.ekathimerini.com/233982/article/ekathimerini/comment/the-seven-year-long-judicial-hounding-of-former-stats-chief-andreas-georgiou, accessed September 6, 2019.

Camdessus, Michel et al. (2017). Statisticians’ work is crucial to Greece’s reform effort. Letter to the Financial Times, May 30. Retrieved from www.ft.com/content/f1f00690-3bcb-11e7-ac89-b01cc67cfeec#comments, accessed September 6, 2019.

Camdessus, Michel et al. (2019). Brussels must assess Greek judicial reform efforts. Letter to the Financial Times, September 17. Retrieved from <https://www.ft.com/content/6e9e10c6-d88f-11e9-8f9b-77216ebe1f17>

Economist, The (2011). Greek statistics: numbers in action; Greece’s statistics chief faces a criminal probe. November 29. Retrieved from www.economist.com/newsbook/2011/11/29/numbers-in-action, accessed September 6, 2019.

European Parliament (2014). Report on the enquiry on the role and operations of the Troika (ECB, Commission and IMF) with regard to the euro area program countries. February 28. Retrieved from www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0149+0+DOC+XML+V0//EN, accessed September 6, 2019.

Eurostat (2010a). Report on Greek Government Deficit and Debt Statistics. January 10. Retrieved from http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4187653/6404656/COM_2010_report_greek/c8523cfa-d3c1-4954-8ea1-64bb11e59b3a, accessed September 6, 2019.

Eurostat (2010b). Provision of deficit and debt data for 2009—first notification. April 22. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5046142/2-22042010-BP-EN.PDF/0ff48307-d545-4fd6-8281-a621cbda385d?version=1.0>, accessed September 6, 2019.

Eurostat (2017). European Statistics Code of Practice. November. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-catalogues/-/KS-02-18-142>, accessed September 6, 2019.

Financial Times (2016). Greek statistician Andreas Georgiou hits back at criminal charges. August 14. Retrieved from <https://www.ft.com/content/31995e48-6073-11e6-b38c-7b39cbb1138a>, accessed September 12, 2019

Financial Times (2017a). Minister's court win intensifies fears for rule of law in Greece. August 9. Retrieved from <https://www.ft.com/content/b1e23838-779a-11e7-90c0-90a9d1bc9691>, accessed September 21, 2019

Financial Times (2017b). Greece warned over trial of former statistics chief. September 15. Retrieved from www.ft.com/content/374f6420-9a0d-11e7-a652-cde3f882dd7b, accessed September 6, 2019.

Georganta, Zoe (2012a). The unlawful deficit expansion 2009 with EUR9.7 billion due to hospital debt, SWAP 2001 and 'solidarity'. Retrieved from <http://zoe-georganta.co.uk/wp-content/uploads/2012/09/Illegal-swelling-hospitals-SWAP.pdf>, accessed September 6, 2019.

Georganta, Zoe (2012b). The Greek deficit of 2009 revisited. Retrieved from <http://zoe-georganta.co.uk/wp-content/uploads/2012/09/Greek-Deficit-Revisited.pdf>, accessed September 6, 2019.

International Monetary Fund (2018). Staff report for the 2018 Article IV Consultation and Proposal for Post-Program Monitoring. July 13. Retrieved from www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2018/07/31/Greece-2018-Article-IV-Consultation-and-Proposal-for-Post-Program-Monitoring-Press-Release-46138, accessed September 6, 2019.

Papaconstantinou, George (2016). Game Over: the Inside Story of the Greek Crisis. Papadopoulos Publishing. Available

from www.amazon.com/s?k=Game+Over%2C+Papaconstantinou&i=s+tripbooks-intl-ship&ref=nb_sb_noss.

Wall Street Journal (2017a). Greece's response to its resurgent debt crisis: prosecute the statistician. February 6. Retrieved from www.wsj.com/articles/greeces-response-to-its-resurgent-debt-crisis-prosecute-the-statistician-1486396434?mod=article_inline, accessed September 6, 2019.

Wall Street Journal (2017b). Greek court finds former statistics chief guilty of breaching duties. August 1. Retrieved from www.wsj.com/articles/greek-court-finds-former-statistics-chief-guilty-of-breaching-duties-1501592204, accessed September 6, 2019.

Wall Street Journal (2019). Man who revealed depth of Greece's financial quagmire is cleared. March 1. Retrieved from www.wsj.com/articles/man-who-revealed-the-depth-of-greeces-financial-quagmire-is-cleared-11551435051, accessed September 6, 2019.